

NÉPÜNK

Director și Șefredactor: **Wasserstrom Sándor****REVISTA EVREIASCĂ**Redactor responsabil: **Leitner Zoltán**

Az emigráció és a polgárjogok

Az öntudatos zsidó népi politikát hirdetőkhöz előtérbe nem ujság az, ami most Kelet- és Középeurópában lejátszódik. Pontról-pontra igazolódik azoknak az álláspontja, akik régen mondják, — a nemzsidókkal együtt — hogy a zsidókérdés létezését letagadni nem lehet. Illetőleg érthető volna egy kultúrában magasabbrendű korban az, hogy ember és ember között nem lehet és nem szabad különbséget tenni, de mert most a szélsőséges nacionalizmusok korát éljük: nem vonulhatunk vissza a kérdés nyílt tárgyalásától.

Minden nem-zsidó vezetőembernek Keleteurópában más és más megoldási módjai vannak. Azok, akik a brutális „megoldás” mellett vannak, azt mondják embertelenül és paroxizmusig fokozott türelmességgel: a zsidók menjenek innen, hogy merre, hova, mivel? Nem érdekel bennünket! A fontos: ki velük még ma! S mert a németek ezt hirdetik több-kevesebb változtatással, azért a „kulturában” alacsonyabb fokon álló nemzetek elég „szalon”-képesnek is találják a brutális megoldásnak ezt a kiméletlen formáját.

Vannak mérsékelttek, akik előbb jöttek az „átrétegződés”-sel. Ne legyen minden zsidó kereskedő vagy bankár, legyen iparos vagy mezőgazda. Mi magunk is azt hittük néhány évig, hogy ez a bizonyos átrétegződés megkönnyítené a zsidókérdés megoldását. Ma azonban be kell valljuk, hogy a befogadó népeknek ez a toleranciája szintén csődöt mondott. Keleteurópa népei ma már nem látják szívesen, ha akármilyen kis földet is szerez a zsidó, hogy intenzív műveléssel elősegítse az agrikultúrát és elvonuljon a városból a falvakba, vagy tanyaikra. De nem látja szívesen azt sem, ha mechanikus vagy műasztalos lesz, sem azt, ha kovács vagy elektrotechnikus. Itt is kezdődik már a legtöbb országban a „zárt-szám”, s ma-holnap arra ébredünk, hogy a villanyyszerelő-központjába éppen olyan komplikált lesz bejutni, mint az orvosi, vagy ügyvédi kamarákba. Látszatra jó lett volna levelezőnek ez az átrétegződés, de idővel annyira átrohant az idő felettünk, hogy ma már a probléma növekedése folytán csak rózsaszín-flastrom volna a kérdés-komplexum beteg és a testet megmérgező nagyságához képest. Ha ezeket az átrétegződés szükségét hirdetik, az azokra nézve életbevágóan fontos, akik távozni kényszerülnek más országba vagy világrészbe.

Minden befogadó nép azt mondja, több-kevesebb temperamentummal és a világnézetek hajszálvékony differenciáinak mérlegelésével, hogy „minden kenyérkereseti lehetőség nekünk kell.” Akármerre nézünk a francia-német határtól, le a Fekete-tengerig, minden kelet- és középeurópai nép azt mondja: nekünk kell a kereskedelem és nekünk kell az ipar, természetesen a mezőgazdaság is! Nekünk kell valamennyi intellektuális foglalkozás is! Nem nélkülözhetünk egyetlen pozíciót sem!

A zsidóság pedig szembe kell nézzen ezzel az állásponttal és nekünk is le kell szögeznünk nyíltan álláspontunkat. Ne tagadjuk, hogy ebben a zsidógyűlölet bacillusával átitatott légkörben csak egészen mélyreható megoldással jöhetünk! Azt mondja a német-lengyel-magyar és román sajtó, hogy van zsidókérdés. Mi sem tagadjuk! Megoldásra van szükség.

Nézzünk szembe bátran a problémával és mi zsidók is mondjuk ki nyíltan: igen, a zsidóság bizonyos része el kell menjen! A veszélyben levő hatmilliónyi zsidóság bizonyos rétegének és mennyiségének menni kell. Igen, mondjuk ki bátran mi zsidók is: hogy menni kell! Azért is, hogy az ittlévők, illetőleg ittmaradók élete ne legyen elviselhetetlen.

Lengyelországi zsidó lapok nyíltan írják, hogy a három és félmilliónyi lengyelországi zsidókból évente százezernek kell elmenni tíz éven át. Tehát egy millió zsidó menjen el Lengyelországból! Magyarországból szintén el kell távozni és Romániából is. Ha pedig ezzel a tragikus eseménnyel már megbarátkozunk, akkor a humánus megoldást kell választanunk.

Mindenekelőtt egyik leglényegesebb feltétel a következő: ha azt akarják a befogadó népek, hogy rendszeres, komoly emigráció induljon meg, akkor legelőször is nem szabad elvenni a zsidók életlehetőségeit! Egy kivándorlás megszervezése és lebonyolítása rengeteg pénzbe kerül. Ha kell, azt is megmondjuk, hogy mennyibe. A legnagyobb kolonizáló nép az angol és statisztikája szerint egy-egy család letelepítése, illetőleg kitelepítése ezer fontba kerül, tehát egymillió lejbe.

Ezt tehát részben a kelet, másrészt a nyugateurópai zsidóságnak kell előteremteni. Az emigrációnak rendszeresen kell bonyolódni, nem pánikszerűen és kegyetlenül,

mint Németországban. Tehát igen fontos, hogy a zsidóság teljes erkölcsi és anyagi felkészültséggel készítse elő ezt a hatalmas és történelmi fontosságú ön-érvágást, amire a körülmények rákényszerítik. Ha tehát elismerjük azt, hogy egyrészt menni kell és arra kellő időt és anyagi eszközt hagynak, akkor jön a legfontosabb kérdés: hova?

Hazugság az, hogy mi exotikus területek moszkítóinak és fenevadainak áldozataivá akarunk lenni. Kegyetlen ez a terv, még ha a londoni humanisták köréből is jön.

Szerintünk a zsidó emigráció csak két irányban indulhat el. Részben kulturálmokba, a tengerentúlra, mint az Egyesült-Államok, Kanada, Ausztrália; másrészt: Palesztinába. Nem tulozunk, ha azt állítjuk, hogy tízezerszer irtuk már, de az unalomig kell kiáltunk, ujságokon, gyűléseken, diplomáciai megmozdulásoknál, hogy csak Palesztina oldhatja meg a kérdést. Képzelnék el a keleteurópai népek hangulatát, ha sajtószemlékkel látnák és éreznék, hogy naponta, hetenkint viszik a vonatok a zsidóifjúságot, a zsidó családok százait és ezreit a kikötők felé, hogy távozzanak ebből az „Európának” csufolt paradicsomból. De adjanak egy kis területet. A világ olyan nagy, hogy a meglevő kétezer, sőt még négyezer millió embernek is tudna adni megélhetést. Csak öt-hat millió emigrálni kényszerülő zsidó számára nem áll rendelkezésre föld. Pedig nekünk csak a 116.000 négyzetkilométer nagyságú Palesztina kell. Ezért kell harcoljon a lengyel és román kormány a nyugati diplomácia útvesztőiben és dolgozószobáiban. Ne tüzeljen a német és olasz kormány sem arab hordákat, hanem legyenek ők is segítségére a világnak abban, hogy a zsidókérdés lekerüljön a napirendről a palesztinai szabad és korlátlan bevándorlás engedélyezésével.

Hagyják a zsidóságot nyugodtan dolgozni, ne vegyék el polgárjogaikat, amelyekkel rendelkezik és biztosítsák számára a szabad elvándorlást. Tegyenek próbát a népek, a kicsik és nagyok egyaránt. Meglátják, mennyi fogunk. De még hogy fogunk menni!...

A zsidó egzisztenciák ezrei omlanak össze a magyar fajjörvények miatt

Budapest. A lezajlott magyar kormányválság sem akasztotta meg a zsidóellenes intézkedések folyamatát. Az az irányzat, amely szélsőséges zsidóellenes agitációjával annyi gondot okoz a mindenkori kormányoknak, úgy látszik annyira befészkelte magát, hogy csak folytonos koncessziókkal tud lavirozni a kormány is a közvélemény előtt. Jellemző a hangulatra, hogy dacára a korábbi erre vonatkozó ígéreteknek, mely szerint újabb zsidóellenes intézkedéseket nem fognak hozni, mégis készült a szigorított zsidótörvény. A felvidéki hozzácsatolással nem hült le a jobboldali propaganda, nem lett toleránsabb a zsidósággal szemben, sőt a kormány a felvidékre is kiterjesztette a zsidótörvény rendelkezéseit. Hiába kérte Rassay, a kiváló magyar ellenzéki politikus,

hogy ne forgácsolják szét a felvidéki magyarságot, az Imrédy-kormány tovább folytatja eddigi zsidó jogokat megszorító politikáját.

A napokban jelent meg a rendelkezés, amely rendkívül sok ujságnak, havi és heti folyóiratnak beszüntetését eredményezte és megbízható értesülés szerint ez a 92 újabb lapbetiltás 4000 zsidót tett kenyértelenné.

A színész és filmkamara megalakulásával a budapesti napilapok közlik azoknak a színészeknek és filmrendezőeknek és producereknek neveit, akiket nem vettek fel a kamarákba. Nagyrésztük ismert nevű zsidó színész és rendező, akik így kénytelenek lesznek elhagyni a magyar globuszt és nyugati államokban nevet szerezni — nem a zsidó — hanem a magyar népnek.

A Palas-Hotel igazgatósága

București, Bulevardul Elisabeta No. 18

közli, hogy

megnyílt a **Palas-Hotel**

Teljesen átalakítva, modern összkomfort.

Egy szász városi tanácsos vállalta egy szebeni zsidóasszony elvesztett nyugdíjának élethossziglani folyósítását

Szeben. Két héttel ezelőtti nagyszebeni riportunk általános feltűnést keltett, még az ország határain túl is. Példa erre, hogy a Budapesten megjelenő „Szombat” című lap, dr. Kenéz-Kurländer Ede nívós hetilapja átvette cikkünket és ugyanolyan elismerő hangon írta Diaconescu főügyészről, mintha lapja nem Budapesten jelenne meg. Az emberi szívről beszél és arról, hogy mennyire vigasztaló az, hogy ilyen nem-zsidó férfiak is vannak. Kétségtelen, hogy a románság presztízsét ez az eset nagyban növelte az országhatárokon túl is.

Cikkünk hatása alatt Grünberger József szebeni lelkes zsidó barátunk, akiről szintén megemlékeztünk, mint kiváló zsidó egyéniségről, levelet írt, amelyben még egy esetet közöl. Ugylátszik, a nemzeti szocialistának tartott Szeben termeli a „fehér hollókat”.

A levél özv. Szöllősiné kálváriáját írja le. Férje husz évig állott a Máv szolgálatában, majd impériumváltozás után letette a hűségesküvet és CFR tisztviselő lett. Itt még tíz évig teljesített szolgálatot, azután idegösszeroppanása következtében meghalt. Szöllősi a nagyváradi zsidó temetőben nyugszik, felesége pedig csekély nyugdíjat „élvez” az államvasutaktól.

Jött az állampolgársági revízió. Szöllősiné is utána járt iratainak és közben eljutott egy Dr. T. S. nevű városi tanácsoshoz, aki Sibiu városának szolgálatában áll. A tanácsos kijelentette, hogy évekként ezelőtt, más ügyből kifolyólag, a szükséges iratok már birtokában voltak, de azok valahogy elkallódtak. Hiába kereste és kerestette az adminisztráció labirintusában, nem voltak sehol a szegény özvegyasszony okmányai. Jött a tárgyalás és a bíróság megfosztotta román állampolgárságától Szöllősinét.

Dr. T. S.-t legalább úgy bántotta az ügy, mint magát az asszonyt. Elvesztette nyugdíjjogosultságát, kiesett a száraz kenyér is a szájából, hiába dolgozott férje harminc éven át a Máv és a CFR szolgálatában. Nem volt meg egy irat és ezért nem kaphatta meg szükséges kenyerét özvegy Szöllősiné.

S most jön az, ami nem sablon és ami olyan különlegesség kezd lenni, mint a „szebeni szalámi”. A szász tanácsosi rendkívül bántotta a dolog, nem tudott aludni és elhívatta az asszonyt.

— Hören Sie Frau Szöllősi — szomorú, nagyon szomorú a maga esete, nem bírom el a gondolatot, hogy most maga nyomorogni fog — ártatlanul. Hogy megnyugtassam magam, elhatároztam, — bár nem vagyok bűnös — hogy amíg élni fog, én fizetem ki a magaméból az elmaradt nyugdíját. És dr. T. S. szebeni szász tanácsos leült íróasztalához és kötelezvényt írt alá, amely szerint minden elsején pontosan ezt és ezt az összeget fogja megkapni a nyugdíjvesztett özvegy.

Amint Grünberger József írja, felkereste a német tanácsost és kijelentette neki, hogy mélyen megható emberi gesztusa és a

sibiu zsidó intézmények segítségére lesznek abban, hogy Szöllősiné megélhessen és az ő válláról levegyék ezt a terhet. A városi tanácsos könnyekkel szemében ezt mondta ezután:

— Nagypám a wieni udvarnál főtisztviselő volt. Mindenki tudta róla, hogy íróasztalán két tintatartó állott. Az egyikből írta az aktákat, a másikkal magánügyeit. Mi sohasem vettünk igénybe egy tintacseppet sem, ami nem a mienk és mi nem bírtuk elviselni sohasem a mások szenvedéseit. Én is tisztviselője vagyok a városnak és én is „bűnös” vagyok abban, hogy Szöllősiné iratait elkallódtak és én ezt a tudatot nem bírom elviselni.

Ez történt. Tehát nemcsak a német zsidók tengernyi szenvedése létezik, hanem vannak még más esetek is. Élnek még román Diaconescu-k, szász városi tanácsosok, élnek még hollandi munkanélküliek, akik éheznek inkább, de garasikat a német zsidóknak adják. Vannak itt közel Nagyváradhoz is katolikus papok, akik közül egyiknek levelét olvastuk, amit egy váradi kereskedőnek írt. Ebben azt írja, hogy nem tud aludni a jogtalan üldözések miatt, amely a zsidókat éri és mindennap imájába foglalja az ártatlanul szenvedőket és saját községében mindég oda fog hatni, hogy soha ártatlant ne üldözzenek és a szeretetet tanulják meg, nem pedig a gyűlölködést.

Hollandia, Sibiu, Nagyvárad és a többi helyek. Roosevelt és nagy állama: vigasz, boldogság, mert azt igazolja, hogy nem vesztett ki még a szeretet és a gyűlölet uralma el fog mulni, mert a szeretet túlél mindent, ahogy évezredek óta végeredményben győzött és győzni is fog... a szeretet és az igazi emberi humanitás.

— HALALOZÁS. A nagyváradi zsidó társadalomnak érzékeny vesztesége Spitzer Izrael nagykereskedő halála. Az elhunyt mintaképe volt a szolid, rendkívül vallásos, a zsidó felfogást az élet minden vonatkozásában következetesen megvalósító talpig becsületes férfiúnak. Magánéletében szerény, közszerepléstől visszavonult, csak hivatásának és családjának élő igazi „áskenáz” típus volt Spitzer Izrael. Üzleti életében abszolút korrekt, jótékonyágban mindég szerepet vállaló mintaszidó volt. A társadalomban általános közbecsülésnek örvendett és tisztelet övezte. Gyermekait vallásos szellemben és komoly élethivatású embereknek nevelte, akik méltóan folytatják apjuk hagyományait úgy a zsidó életben, mint az üzleti felfogásban is. Spitzer Izrael régebben betegeskedett s most 68 éves korában elhunyt. Gyászolják: özvegye, gyermekei: dr. Spitzer Sándor gyermekorvos, Weisz Jenőné Satumare, Ungár Adolfné Budapest, fiai Norbert, Samu, Dezső és Artur. Temetése rendkívül nagy részvét mellett ment végbe, Pollák Mór rabbi nagy beszédben vázolta az elhunyt egyéniségét és érdemeit.

Palesztina 100.000 német zsidót kér az eviani hatalmaktól

London. Az eviani értekezlet hatalmainak képviselői néhány nappal ezelőtt összeültek a londoni kincstári hivatalban, hogy tanácskozzanak a menekült kérdéssel kapcsolatos intézkedésekről. Rublec, a bizottság amerikai igazgatója jelentést tett annak a kérdésnek eredményéről, hogy mely államok fogadnak be zsidó menekülteket?

A bizottság elé terjesztették Winterton lord jelentését is, a brit kormányhoz hasonló körkérdésre érkezett válaszokról. Myron Taylor, az Egyesült-Államok képviselője ismertette az Egyesült-Államok álláspontját a problémával kapcsolatban. Anglia képviselője az angol gyarmatok által a kormány sürgős kérdésére adott válaszokat közölte.

A Jewish Agency emlékiratot terjesztett a bizottság elé, amely szerint Palesztina a közeljövőben 100.000 zsidó menekültet vehet fel és ilyen módon a Németországban élő egész fiatalabb zsidó nemzedék ki-vándorolhatna és új életet kezdhetne.

FRANCIAORSZÁG TIZEZER KIVÁNDORLÓT FOGAD BE GYARMATAIN.

A menekültügyi bizottság ülésének során az Egyesült-Államok képviselője ismertette Roosevelt elnök tanácsadó bizottságának munkáját, amely rövidesen összeül New Yorkban az önkéntes pénzügyi támogatás megszervezésére. Beranger francia megbízott közölte, hogy Franciaország gyarmatbirodalmában szándékozik kivándorlókat letelepíteni. Egyelőre 10.000 kivándorlóról lenne szó.

Winterton lord közölte Brit Guyana, Ausztrália, Kenya és Tanganyika letelepítési ajánlatát.

Argentína és Brazília képviselői ugyan csak ismertették országaik álláspontját, amely nem kedvezőtlen.

Lengyelországnak azt a kívánságát, hogy vegyék figyelembe a Németországból kiutasított lengyel zsidók ügyét, az albizottság a teljes ülés elé utalja. Január közepe táján teljes ülés lesz Londonban.

Az őszi könyvpiac szenzációja
MEZEI BÉLA
Ösök és Hősök című könyve
Segítség!

Az erdélyi zsidóságnak is ki kell vennie részét abból a segélyakcióból, amely megindult a németországi menekültek érdekében. Sokan a szerencsétlen üldözött zsidók közül erre felé is eljutottak, hogy innen továbbmenjenek végleges letelepedési helyük felé. Ezek a boldogtalan, hazátlan emberek, akik ruha és élelem nélkül jutottak ide, sürgős támogatásra szorulnak. Éjelmezni és felruházni kell őket. Gondoskodni kell továbbutazásuk lehetőségéről. Meg kell mozduljon a legközbonyosabb zsidó szív és adni kell, adni sokat és azonnal!

Tekintettel a rendkívül fontos és nemes célra, felkérjük lapunk olvasóit, hogy juttassák el pénzbeli vagy természetbeni adományait minden város hitközségeihez, vagy lapunk kiadóhivatalához, (Oradea, str. Miron Pompiliu 8, telefon 24-40), amely szívesen továbbítja azt a kellő helyre a legjobban rászorultaknak. (Ha nagyváradiak adományoznak, úgy telefonon beszélhetnek és elmege az adományokért a segélybizottság megbízottja.)

FOLYTATÓLAGOSAN közöljük felhívásunk nyomán szerkesztőségünkbe beérkezett adományok jegyzékét: Weisz József Homorod 500 lei, Vas István Suplac de Tinca 300 lei, Sternheim Bernát Nadlac 200 lei, Sternheim Miklós Nadlac 200 lei, Gersch Nőé Sanpetru de Campie 100 lei, Róth Lajos Valea Iadului 100 lei.

És mégis vannak emberek!

Altalában minden régi és elavult séma megváltozik és a régi jó közmondások lassankint idejüket mulják és elvesztik „örökigazságukat”. Példa erre a holland nép. Páratlan jó módban él és nagyon messzi áll a szenvedő zsidóságtól, fajilag, vagy más szempontból. Csak érzelmileg áll közel hozzá. Valami olyan felemelő és meggyőző, szívhöz szóló megnyilatkozások történnek a németországi zsidóüldözéssel kapcsolatosan, hogy arról nehéz nem könnyes szemekkel és meghatódott hangon írni.

Csak egyetlen kitétel egy ottani tudósításból: „Akadtak munkanélküliek, akik elhatározták, hogy egy hélig száraz kenyérral fognak élni és a munkanélküli segélyt, amit egy hétre kapnak, a menekültügyi bizottságnak fizetik be”. Értsük meg lehorgasztott fejű és kétségbeesett zsidó testvérek, hogy ilyen emberek is élnek még ezen a bűnös földön. Holland munkanélküliek, akik éheznek egy hélig és a szó legszorosabb értelmében „szájuktól vonják meg a falatot”. Több gyárban a munkások felhatalmazták a munkaadókat, hogy bérük bizonyos százalékát vonják le és fizessék be a bizottságnak. Művészek külön művészestélyt rendeznek a cél javára. Egyes vállalatok három havi jövedelmük bizonyos százalékát ajánlották fel a célra. Egy napon az összes holland mozik teljes bevételüket adták a mozgalomnak. Számos város költségvetésébe vett fel bizonyos összegeket a menekültek támogatására.

De példanélküli más tekintetben is a holland megmozdulás. Jelszó lett: „Segítetek! Nyissátok meg kapuitokat az üldözött és hajszolt zsidók előtt! Teljesítsétek kötelességeiteket a megkínzott emberekkel szemben. Fulladoznak emberek és meg kell menteni őket!” A gyermekakció is nagy és fontos eseményeket mutat fel. A rádió felkérte a

hollandokat, hogy szüntessék be kérésüket a menekült gyermekekre vonatkozólag, mert nem tudnak annyi gyereket behozni, amennyien jelentkeztek, hogy átveszik őket. Talán soha ilyen méretű jótékonyági mozgalom nem volt Hollandiában, mint amit most folytatnak a zsidók érdekében. Vannak egyesek, akik százezer holland forintot adtak. Egy zsidó adományozó egy millió forintot adott e célra. Épülnek a barakkok a zsidók számára. Árvaházak, gyermekotthonok a gyermekek ezreit látják el, akiket a szülők elküldenek Németországból. És a kormány interveniól a többi kormányoknál is, hogy nagy európai mozgalom legyen a zsidók elhelyezéséből. Micsoda emberi dokumentum ez! Végre egy kis derű a komor éjszakában, amely körülölel bennünket. Drága melegszívű nép a holland, a zsidóság örök hálája övezi őket.

Nem két százalék, hanem harminc

Egy pesti zsidó lap a legnagyobb megdöbbenés hangján ír arról, hogy a „Magyarság” című szélső antiszemita lap azt írja, hogy vitéz nemes Haynal Alajos ur azt mondotta Kisvárdán:

— Megkérdeztem azt is, hogy hány hősi halottja volt ennek a községnek? Azt mondták, hogy 120 és ebből csak 2% a zsidó. Ha csak ennyi tudott a hazáért meghalni négy év alatt, akkor ez nagyon szomorú erre a fajra nézve.

A pesti zsidó lap utánajárt a dolognak és kiderült, hogy Szabolcsvármegye alispánja 11.811—1929 K. szám alatt igazolja, hogy a kérdéses területen 1914—18 között népszerűen a következők haltak meg. Ez meg is jelent 1929-ben Szabolcs vá-

megye közönsége kiadásában és leírják alfabetikus sorrendben így:

Adler Vilmos született Kisvárdán 1895-ben, nőtlen, 85. közös gyalogezredbeli gyalogos, orosz harctér, 1916 július 31.

Bernát Mór, szül. Kisvárdán, 24 éves, nőtlen, 32. közös gyalogezredbeli gyalogos, balkovi erdő, 1916 augusztus 24-én

és így egymásután 38 zsidó hősi halott, tehát az összes kisvárdai halottaknak több mint harminc százalékát teszi ki.

Igy folyik a kutmérgezés Kisvárdán meg a többi helyeken. Nemes Haynal urnak könnyű kijelenteni, hogy 2% a zsidó hősi halottak száma, de a vádlott védekezik. Adatokkal, számszerű adatokkal, sőt mi több, nem számszerűen, hanem nevekkel jön elő. És bizonyít.

Harminc százalék a zsidó halottak száma. Ki kell kaparjuk a szerencsétleneket a földből, nem szabad hagyni őket rothadni az orosz és olasz harcmészakön, mert mindég idézni kell őket, hogy joguk volt-e élni azon a földön, ahonnan elmentek pántlikásan és csak a nevük jött vissza. Elmentek egy egyenjogusított, boldog földről és visszajött hirtük egy zsidógyűlölő világba. 1914-től 1938-ig nem 24 év telt el, hanem évezredek, tapasztalatban, keserűségben, bajban és nyomorúságban. A kisvárdai 38-ak és a többi zsidó ezrek, akik meghaltak — hiába haltak meg!

Nyolc vak gyermek keserves vándorútja

Évtizedek mulva drámák, regények és történelmi könyvek fognak írni a jelenkor rettentő zsidó szenvedéseiről. Már nem is találunk szavakat, amelyek megbélyegezzék ezeket a bestiális kegyetlenségeket. Elfogytak a jelzők, mert ezek a szavak, mint embertelen, kegyetlen, vadállati, bestiális, mind kevés ahhoz, amit ma „kulturemberek”-nek csufolt individumok elkövetnek.

Egy adalék a jövő történelem, vagy drámaírójának:

Létezett Bécsben egy teljesen európai nivóju hatalmas zsidó vakok intézete. A bé-

A mainzi rabbi

Az 1145-ik év december havában történt, hogy egy havas téli este zörgettek a mainzi rabbi ajtaján. Zörgettek, még pedig olyan erőszakosan, hogy minden más mainzi zsidó már magától a zörgetéstől is halálra rémült volna. De az ősz rabbi nem ment ajtót nyitni, mert éppen olajmécseseket gyújtott meg az ablakpárkányon és halk dallamokat dűnnyögött hozzá. Ezen az estén ugyanis a mainzi zsidók, mint a zsidók általában, a Chanuka nevű ünnepet ünnepelték.

Az ősz rabbi tehát nem nyitott ajtót, hanem belenyúlt szemekkel énekelt tovább az olajmécses sárga derengése fölött. Még egyszer zörgettek, aztán irtóztató csattanással bezúzták az ajtót, letporták a sárgaréz zárat és a szoba közepére dobant egy páncélos lovag talpig vasban.

— Te vagy a rabbi? — üvöltött.

A rabbi odafordult, de ajkán a csendes dalam egy pillanatra sem szűnt meg.

— Te vagy a rabbi? — kiáltotta még egyszer és rettenetes hangon a lovag és a kardja megzörrent az oldalán.

— Én vagyok Simon, a mainzi rabbi, — dűnnyögte az ősz ember. — Hát te ki vagy?

— Én vagyok Vilmos, flandriai gróf, a kereszties had vezére! — ordította a páncélos. — És most figyelmeztellek...

A rabbi ekkor felemelte vékony mutatóját, mely fehér és áttetsző volt, mint valami gyertya.

— Várnod kell, Vilmos gróf. Egy percig. Most egy nálad nagyobb ur előtt állok kihallgatáson.

A gróf szétnézett a szobában:

— Ki előtt, te rongy? — haragta.

— Az Isten előtt, fiam, — felelt a mainzi rab-

bi, azzal visszafordult az ablakhoz és az olajmécses fölött folytatta a csendes éneklést.

A lovag toppant egyet. Felhuzta a vállát, a kardját odahajította az asztalra, azután szétvetette a lábát, úgy állt csillogó páncéljában a szoba közepén. Intett a kisujjával a fegyvereseknek, kik dárdáikat felkappa, kíváncsian pislogtak a betört ajtó mögött. Intett, hogy várjanak.

Végül Simon rabbi, kit a zsidó krónikáirók közönségesen a Nagynak neveztek, befejezte imáját és visszafordult.

— Beszélj, Vilmos gróf — mondotta a rabbi.

— Nem fogok itt dikciót tartani, vén csontváz! — kapta fel a fejét a lovag. — Annnyit beszéllek, amennyi szükséges. Hívd össze a mainzi zsidókat és holnap reggelig minden aranyat és minden ezüstöt és minden tallért: ide a kezembe. Különbön felkoncoltatlak. Egytől-egyig.

— Miért jöttél akkor hozzám, Vilmos gróf? — kérdezte.

A flandriai gróf felkacagott:

— Érttem a kérdést, öreg antikrisztus! Ugy csinálhattam volna, mint a többiek. Tabaly és talvalyolt. És két éve. Herman gróf, Villibaldus és Eckinger. Az első keresztiesek. Betörni a városba, megölni, akit lehet és szabad prédálás, azután jöhet menlevéllel a császár és jöhet siránkozni az érsek. Igazad van. Én is meg tudtam volna így csinálni. De nem akartam. Értsd meg: nem akartam!

Ráültött a páncélos mellére, hogy az megrendült, mint az üllő.

— Mert én igazságos ember vagyok! Mert én flandriai gróf vagyok! Én a nyugati kultúra híve vagyok! Mert én nem szeretem a vért! És nem szeretem a zsidó vért! Az még rosszabb szaga, mint a többieké... Adjátok ide gyilkolás nélkül!

Csendesen szép szóra. Törvényesen. Mert jár nekünk J-á-r!

És felizgatoa a saját gondolatától, rávágott a vaskezyjűjével az asztalra:

— Ti zsidók, koldusok voltatok, mikor világgá üzték. Jeruzsálemből nem vittetek magatokkal kincset. Most mégis van: soknak. Vannak arany függőitek, vannak ezüst gyertyatartóitek, vannak ékszereitek. Hogyan szereztétek? Ktől? Tőlünk keresztényektől. Koldusok voltatok, most gazdagok vagytok! Ami nálatok van, az a mienk! Mind a mienk! Kölcsönben volt nálatok! Ide vele! Viszsa mindent, amit tőlünk uzsorával, csalással elvettetek!

Azzal ledobta magát egy székre, hogy csak úgy csörrent.

Simon, a mainzi rabbi pedig lehunyta a szemét és homlokán az ezer kis ránc összeszaladt a nagy ránc körül, mint a fiókák az anyjukhoz. Azután lassan és csendesen megszólalt:

— Vilmos gróf, nemes lovag, te mint mondtad, igazságos ember vagy. Törvényes ember. Látnom rajtad: jobb vagy, mint a többi. Ne ferdítsd el hát most sem a törvényt.

— Igazságos vagyok én a Judásfajzattal is! — mormogta Vilmos. — De előbb ide vele, ami jár! Vissza, amit elvettetek tőlünk.

A rabbi felemelte a fehér, áttetsző ujját.

— Jó. Visszaadjuk. De ti is adjátok vissza... ami nekünk jár.

— Nektek? Ugyan mi jár nektek?

A rabbi bólogatott:

— Te azt mondod: amink van, töletek való. Nem vitatkozom. Legyen. Hát mi visszaadunk mindent, amit elvettünk tőletek. De ti is adjátok vissza mindent, amit elvettetek tőlünk.

A lovag felpattant!

— Mi? Töletek?

csi orvostudomány híres volt, a bécsi zsidók szíve legendás. A világ minden részéből vittek oda szerencsétlenek vak zsidó gyermekeket, akiket ott tanítottak, nevelték zenére, irodalomra és kultúrára. Most jöttek a rohamosztások és néhány nappal ezelőtt széjjelszórták ezeket a vak gyermekeket. Mindegyiket illetőségi helyükre toloncolták. Egy reggel beállították és minden további nélkül kiszállították őket a vonathoz és felültették őket rá minden kísérő nélkül. Így került nyolc lengyelországi vak gyerek a varsói vonatra és ott vakon, sirva, kétségbeesve kerestek valakit, aki irányítsa őket. Akadt is egy Varsóba utazó csehszlovákiai zsidó, aki segítségükre volt. És a nyolc vak gyermek megérkezett Varsóba. Ott az emigránsok házába helyezték el őket ideiglenesen és most mindegyiket haza akarják küldeni nyomoruságos lengyel falvaikba, ahol szegény szüleiik tengődnek, akik maguk is alig hogy élnek. Természetesen a gyermekek sirnak és jajonganak — héttől-tizenhét évesek — mert Bécsben a legnagyobb jólétben éltek, zenéltek, olvastak — Braille írással ellátott könyveket — és most menjenek koldulni a sáros-piszkos kis ukrán falvaiba — szegény, kikergetett gyermekek, szegény, szerencsétlenek vak zsidó gyermekek.

Hitlernek fáj a szeme. Kezd rosszul látni. A betegség együttérzést szokott jelenteni hasonló sorsban lévő embertársunkkal. Mit is kívánjunk neki. Érezzen együtt a vak gyermekekkel, akiket emberei kiűztek otthonukból hegyetlenül és szívtelenül.

Korzika és Nizza

Ez a kor nagy tekintélyromboló. Bevallhatjuk magunknak és az egész világnak, hogy régebben minden egyes polgár azt hitte, hogy azok, akik intézik népek és sokszor földrészek, vagy az egész világ sorsát, hiperintelligens és nagyon okos, széles látókörű emberek. Mindenütt az a legokosabb, aki a többi embereknek dirigál.

Az utóbbi években sokszor csalódtunk ebben. Rögtön példát is mondunk erre! Me-

lyik józan és gondolkodó ember nem látta, amikor Ausztria bekebelezése megtörtént, hogy ez azt jelenti, hogy jönnek az újabb kívánságok. S valóban jött Csehszlovákia. Minden okos — nem is tulokos — egyszerű ember azt mondta barátainak a kávéházban és ahol összejöttek egy kis beszélgetésre, hogy ha most is enged Chamberlain és a többi nagy politikus, ennek az lesz a következménye, hogy még jobban kinyílik a fasiszta államok szeme. Így történt. Ma már gyarmati kérdések vannak előtérben. De nem csupán gyarmati kérdések.

Ime, itt van a fasiszta nagytanács ülése. A tanács tagjai hangoztatták, hogy követelik Olaszországnak Korzikát és Nizzát, szóval Franciaország gyöngyét és legszebb ékszerét, a Rivierát akarják. E sorok írója öt évvel ezelőtt járt Nápoly felé. És akkor megírta, hogy a kis balillák az utcákon és a vonaton egy dalt énekeltek, amelynek tartalmát is közölte akkor egy riportban. Valahogy a 914-es Megállj, megállj... dallamára és szövegére: Megállj, megállj kutya francia, nem lesz tied Korzika és Nizza... és a többi. Tehát már az ifjúságot ebben a szellemben nevelték öt évvel ezelőtt. Az egyszerű utas hallhatta ezt uton-utfélen Olaszországban, de a francia fővárosban nem igen tudtak róla. Vagy ha tudtak, nem vették komolyan. Ma már Ciano gróf beszéde után ezt kiáltották a képviselők is. Tehát a francia területi integritását is sérti a volt szövetségesség. Hatalmas étvágyuk van. A francia föld is kell nekik.

Megértjük, ha nem akarnak háborút a nyugati népek. Csak a fasiszta népek vezetői akarnak mindenkor zavart kelteni. De nem-e lett volna jobb, ha nem engedik ennyire szabadjárá őket? Mi mondjuk ezt kicsi emberkék, akik sokszor előbb és többet láttunk, mint a „nagyok”. Egy csalódással több, amit megértünk. Azt hittük, hogy Benes tudta, mit csinál. Meg a többiek. Kiderül, hogy ők sem tudnak többet, csak a sors lendített rajtuk egy nagyot. De hogy ésszt is ad a hivatalhoz az Úr, az ugylátszik, csak „bekebeli” felfogás volt.

Arabok a mufti ellen

Érdekes levelet intézett az arab védelmi-párt tagja, Fakhri Bey Nashasibi, a palesztinai főkormányzóhoz. Azt írja ebben, hogy nagy elégtétellel állapították meg az arab vezetők, hogy a Woodhead jelentés eljött a felosztási tervet, amely ártalmára lett volna az országnak.

Azt is elvárták volna, hogy a Woodhead jelentés kapcsán végleg leszögezi álláspontját az angol kormányzat a palesztinai kérdésben. De ez nem történt meg.

Ami leglényegesebb, az a levél többi része. Fakhri bey Nashasibi az arab vezetők nevében azt írja, hogy ők a mérsékelt politika hívei, csak a terrorkampány miatt nem tudják nézeteiket szabadon kifejteni. Az arab éhezők számára gyűjtött pénzeket a mufti másra költötte el. Fegyvereket vett érte és szervezte az ellenállást. Nagy károkat is okozott a terror, negyedmillió fontra becsülhető az az összeg, amelyet a terroristák okoztak. Bátran állítom — írja Nashasibi — hogy az arab vezetők 75%-a ellene van a mufti politikájának és nem felel meg a valóságnak, amelyet egyes angol parlamenti képviselők is hangoztatnak, mely szerint a palesztinai arabok képviselője egyedül a mufti volna.

Hangsúlyozza, hogy a mérsékelt arab vezetők szívesen keresnek kibontakozást a mai helyzetben, de nagyon sajnálnák, ha meggyőződnének arról, hogy az angolok a londoni konferenciára nem a hivatott arab vezetőket hívják meg. Jól tenné a kormányzó — fejezi be levelét az arab bey — ha biztosítaná Palesztinában a mérsékelt arabok befolyását és nem engedné, hogy az arabságon belül is, a terror érvényesüljön.

Lehetséges, hogy ez a levél a kibontakozás útjának egy kis reménysugara, de az is lehet, hogy Nashasibi nem az arabság hangulatát adja vissza. Mindenesetre egy kétségtelen, a zsidóknak erőt kell mutatni, mert gyengeség esetén még azok az arabok is elfordulnak, akik a két nép kibékülése mellett vannak.

— Ti, mitőlünk...

— Én soha egy garast! Egész Flandriában sosem nyultam az átkozott zsidó pénzhez!

— Nem pénz az, Vilmos gróf, amiről beszélek. Más. Egész más. Sokat vettetek tőlünk... sokat adtunk mi nektek... kölcsön. Adjátok vissza, legfőbb ideje, hogy visszakapjuk!

A lovag felizgult:

— Halljátok ezt a vén bolondot! Hogy nekünk adtatok palamit! Ti! a rongyosok, a senkik, a zugárusok, az uzsorások fajtája! De ha így van, visszaadunk mindent! Mindent! Nem nyulunk zsidó portékához! Visszaadunk mindent! Kamatostul! Hát mit követeltek, gézen-guzok?

A rabbi felkelt és rátette a fehér kezét a lovag páncélos vállára.

— Van egy imátok: Miatyánk... adjátok vissza. A mi imakönyvünkben való. Zsidók csinálták. Kölcsön-adtuk. Adjátok vissza. Van egy törvényetek a szeretetről, amit a zászlótokra irtatok. A miénk, mi csináltuk. Adjátok vissza. Vannak apostolaitok. Közülünk valók. Zsidó halászok. Adjátok vissza őket...

A lovag rekedten felnevelet:

— Bolond ez az öreg!

A rabbi legyintett:

— Hadd folytassam, igazságos Vilmos gróf. Van egy prófétátok, kit husvétkor énekeltek. Jeremiás. A miénk. Zsidó volt. Adjátok vissza. A misétekből adjátok vissza a mi szavainkat. Adjátok vissza a százötven zoltárunkat, amit elvettetek tőlünk és énekeltek, éjjel-nappal, zsidóülés közben is. Adjátok vissza a prófétákat, Jezsáját és Ezékielt, akiknek szobrokat faragtatok. Adjátok vissza a könyveinket — adjátok vissza a bibliát, amit elvettetek tőlünk, mind a huszonnégy könyvet, amit kölcsönadtunk nektek! Adjátok vissza

a vasárnapokat, amik egy Zsidó születésnapja, adjátok vissza a széderesténket, amit odarajzoltatok száz alakban a bazilikák falára...

A lovag felegyenesedett:

— Zsidó, — hörögte, — mit merészelsz?

A rabbi folytatta:

— Adjátok vissza Petrust, aki a mienk volt és megírta a szombati imánkat. Adjátok vissza a zsidó gyászéneket a ti temetési karotokból, a halalleluját, mert a mi dalunk és a hozsannát, mert az a mi énekünk, a naptáratokból a zsidó szenteket, adjátok vissza a zsidó várost Jeruzsálemet, mert a miénk volt! Visszaadjátok? Akkor mi is visszaadunk mindent, Vilmos gróf...

A gróf téveteleg nézett az ősz papra. Borgózós ajkán reszkettek a szavak:

— Hát mindent tőletek kaptunk, vén zsidó?

Mindent?

Simon, mainzi rabbi bölintett:

— Mindent, Vilmos gróf.

A lovag nevetni kezdett:

— Bolond ötlet. És minden: zsidó? minden: zsidóktól származik nálunk?

— Minden. Ime: zsidó ünnep mécsesei ezek, a makkabeus hősök emlékére égnek. Őket is odaadtuk nektek. Augusztus 25-ikén ünneplitek őket, mint keresztény szenteket. És mint keresztény szentek, van eltemetve hét zsidó makkabeus Rómában...

A lovag utánkapott a szónak:

— Rómában! Jól teszed, hogy kimondtad a szót, vén zsidó. Elmegyek Rómába és megtudom, igazat beszéltél-e nekem? Nem értek teológiához, nem tudok veled disputálni. De Rómában majd megtudom. Majd utánajárok! Én elmegyek a pápához!

A rabbi elhallgatott. És csak egy perc mulva szólalt meg újra:

— Ismered a pápát, nemes gróf?

A gróf páncélja alá nyult:

— Nem ismerem őszentségét. De itt van egy latin levél, őhozzá személyesen. A párizsi érsek, Henrik küldi. Ajánlól sorok. Én be fogok jutni hozzá. Én megkapom az áldását. És aztán megkérdezem tőle, igazat beszéltél-e, vagy hazudtál? Ha hazudtál, visszajövök Mainzba és itt nem marad élő zsidó. Mert én igazságos ember vagyok!

A rabbi homlokán pedig az a nagy ránc, a legnagyobb, a gondok országútja kezdett összehuzodni. Csak az élet legnagyobb fájdalma szánhat ilyen ráncot. És csak a fájdalom emléke tudja megmozgatni egyszer-egyszer. És Simon, mainzi rabbi, megszólalt:

— Köszönöm, nemes gróf, hogy ilyen igazságos vagy hozzám. De meg kell mondanom neked, amit talán nem tudsz... Én ismerem a pápát.

Vilmos grófnak kinyílt a szeme:

— Anacletus pápát... te, a tisztátalan?

A rabbi lehajtotta a fejét:

— Igen, ismerem. Tavaly voltam nála. Ötven évig nem láttam. Egész kicsiny volt, mikor elrabolták tőlem. Tavaly végre hivatott. Megismertük egymást. A pápa... az én fiam.

A páncélos lovag megszédült. Odakapott a kardjához. Azután az oldalára csapott. És miközben örült módjára kirohant a szobából, azt kiabálta magából kikelve, végig a zsidó utcán:

— Hát a pápa is? a pápa is? a pápa is?

Simon mainzi rabbi pedig, kit a krónikáiról a Nagynak neveztek, összeráncolt homlokával hajolt le, hogy az ajtó roncsait összekeresse. Azután az olajmécsesbe bámult, egész addig, míg azok egy-násután kialudtak.

Sz. L.

A sötétség reménysugara...

Az angol és amerikai közvélemény nem „zsidóbérenc”, hanem szivből humanista

Pontos adatok a zsidók gazdasági és társadalmi szerepéről Angliában és az Egyesült Államokban

London. — Az angol közvéleményt, az angol parlamentet erősen foglalkoztatja a zsidókérdés. Az angol viszonyok alapos ismerője a jelekből kétségtelenül megállapíthatja, hogy az angol közvélemény és sajtó a legnagyobb megütközéssel, megdöbbenéssel és felháborodással kommentálja a zsidóüldözéseket. De nem azért, mintha Angliában nem ismernék az antiszemitizmust.

A Sir Oswald Mosley vezetése alatt álló párt állítólag 270.000 tagot számlál. Ez a párt fascista és antiszemita. De az angol nép szabadság és igazságszeretete felülemelkedik még ezen az „enyhe” Mosley-féle antiszemitizmuson is. Az bizonyítható, hogy dacára a német irányított és antiszemita sajtó állandó gyanúsításának, amely azt állítja, hogy az angol közélet „elzsidósodott”, álljon itt egy néhány megbízható statisztikai adat a brit szigetország strukturájára vonatkozólag.

NÉHÁNY ÉRDEKES SZAMADAT

Anglia lakossága negyvenöt millió. Ebből 350.000 zsidó. A kitértek száma jelentéktelen. Az összlakossághoz viszonyítva, a zsidóság számaránya 7.6 ezrelék. 183.000 zsidó él Londonban és így London 8 milliós lakosságának 2.8%-át teszi ki. Manchesterben 35.000, Leedsben 30.000 zsidó él. Hatvan olyan város van az Egyesült Királyságban, ahol a zsidók száma nem haladja meg a hat-százat, ötvennégy városban pedig még ötszázán sincsenek. Pontos gazdasági statisztika nem áll rendelkezésre, de a helyzet alapos ismerői állítják, hogy 80% a szegényember és 20% a jómódu.

„HATALMABA KERITETTE”-E AZ ANGOL POLITIKAI ÉS PÉNZÜGYI ÉLETET A SOK SZEGÉNY ZSIDÓ?

Erre a vádra vonatkozólag álljon itt néhány adat. 615 alsóházi képviselő közül 20 zsidó van és pedig a következő megoszlásban: 9 konzervatív, 6 munkáspárti és 5 liberális. 770 felsőházi képviselő közül 10 zsidó. 62 miniszter és Government State Department főnök közül 2 zsidó. Hoare Belisha hadügyminiszter és Sir Philipp Sasson kabinetenkívüli közmunkaügyi miniszter. Mindketten jobboldaliak és konzervatívok.

A dominiók legfelsőbb bíróságának 300 tagja közül (Privy Councilor): 5 zsidó van. 116 napi és 17 vasárnapi lap közül csak kettőnek tulajdonosa zsidó és ezek sem jelentékeny lapok.

Az angol rádióknak egyetlen zsidó igazgatója sincsen.

A Bank of England-nek, (angol jegybank) egyetlen zsidó igazgatója sincsen.

A Big Five-nak nevezett öt legnagyobb bank 150 igazgatója közül összesen 3 a zsidó.

„VEZETŐ SZEREPEK”?

A városokba tömörült zsidóságnak Angliában nincsen szerepe. Tulnyomó többsége a zsidóságnak a nyomornegyedben, a White-chapelben lakik. Ezek kerítették kezükbe a brit birodalmat? Az angol antiszemita hiába állítja ezt, az angolok nem hiszik ezt el. Inkább felháborodnak azon, amikor Mosley fascistái tüntetést rendeznek a zsidó szegénynegyedben.

Angliában mindenki részvétellel kíséri az

antiszemita országokban élő zsidóság sorsát. Szívesen segítenének rajtuk. Mondotta is Sir Samuel Hoare belügyminiszter parlamenti beszédében:

— A sötétben nálunk is van antiszemita mozgalom. Én, mint felelős belügyminiszter, mindent meg fogok tenni, hogy azt elnyomjam, de vigyáznunk kell, nehogy a menekültügyi kérdés tulliberális kezelésével csak megközelítőleg is előidézünk valami olyasmit, amit most mi mindannyian mélyen megvetünk és elítélünk.

Anglia érdeke, hogy szigorú szelekció útján kerüljenek ide emigránsok, mert nem akarja, hogy fellángoljon az antiszemitizmus. Ez az erős és tiszta karakterű nép az emberiség szellemében akarja a zsidókérdést is intézni s nem ad arra semmit, hogy mivel vádolják a németek, akiknek az is fáj, hogy az angolok részvétellel vannak a zsidók iránt.

Anglia nem a zsidóság behatása alatt áll, hanem a humanitás elvét vallja. Igaz ugyan, hogy „humanitás” és zsidóság, most már csaknem egyenlő fogalmak.

MI A HELYZET AZ EGYESÜLT ÁLLAMOKBAN?

AZ IS „ELZSIDÓSODOTT”?

Kétségtelen, hogy az Egyesült Államokban élnek a legnagyobb számban zsidók. Körülbelül ötmillióra tehető a számuk. Az összlakosságnak azonban csak 3.5%-a. Elosztásuk egyenlőtlen az Egyesült Államok területén. Most ugyan folyamatban van egyenlőbb elosztás. Több mint tízezer helyen laknak az Egyesült Államokban. New-Yorkban kétféle zsidó lakik, tehát a világ legnagyobb városának 16%-a zsidó.

Aki azt gondolja, hogy ezek gazdagok, vagy „világ urai”, azoknak csak egy számot mondunk. A két millióból egy millió munkásproletár. Ennyien vannak beszerelve a szakszervezetekbe és szövetkezetekbe. A többiek kiskereskedők és kisiparosok, semmiesetre sem „tőkészek”.

AZ AMERIKAI TÖKE

Nem igaz az, hogy a töke zsidó kézben van. Ferdinand Lundberg híres könyvében kimutatja, hogy „Amerika leghatalmasabb családja”, a hatvan leggazdagabb családból, csak egy zsidó. A Guggenheimerek. A Morgan-Rockefeller-Dupont-Ford-Dodge-Mellon-Astor-Morrow és a többi 52 család sem zsidó.

HEARST, AZ „UJSÁGKIRÁLY” KIÁLTVÁNYA

A sajtólordok vezére: Hearst, az ujságkirály sem zsidó. De az amerikai tömegpsziché legjobb ismerője, nemrég összes lapjainak élén példátlanul erőshangu kiáltványban emelte fel szavát a zsidóüldözés és fajelmélet ellen. Wiliam Roudolp Hearst kiáltványában többek között a következőket mondta:

„A tisztaság a lélekben lakik, nem a vérben. A legtisztább faj az, amelynek legtisztábbak az alapelvei és cselekedetei és amelynek legmagasabbak és legnemesebbek ideáljai és teljesítményei. Amerika azért a világ legerősebb nemzete, mert népe keveredett és magába olvasztotta a világ más népeit. Ez a keveredés áldás volt Amerikára.

Drágán világít, aki „olcsó”, silány lámpákat éget. Az új kryptonlámpa rendkívül keveset fogyaszt és napfényt vastagszol lakásába.

Több és olcsóbb világítás

az új fény.

Tungstam

KRYPTON

Ezért Amerikának így kellene szólnia:

Küldjétek hozzánk a szabad Amerikába a leghaladóbb és legszabadszellemebb embereket!

Küldjétek hozzánk a legbátrabb és legvakmerőbb szíveket.

Küldjétek hozzánk mindazokat, akik gyűlölik a tirannizmust és szeretik a szabadságot!

Küldjétek hozzánk a lelkeket, amelyek ideáljajukért minden áldozatra készek.

Küldjétek hozzánk a fiatalokat, az erőseket, a vállalkozó szelleműeket, akik hajlandók szűkszüvi szokásaikkal szakítani, új munkaterületet keresni és ami jobb elveinket és erkölcsünket elfogadni.

Küldjétek hozzánk a tudósokat, akiket a korlátoltság nem akar megtűrni.

Küldjétek hozzánk a martirokat, a zseniket, a hősokeket.

Küldjétek hozzánk valamennyit, akik nem bírják lelkileg a despotizmust és olyan „fajtái” alkotunk belőlük, amely vezére lesz a világnak.

Uj fajt akarunk alkotni belőlük, amely támasza lesz a szabadságnak, egyenlőségnek, jólétnek, békének, türelemnek és szerencsének, amelyet elődeink az Egyesült Álla-

mok számára kiküzdöttek és számunkra örökségül hagytak”.

Ha az Egyesült Államok kormánya nem is szivlelte meg azonnal William Randolph Hearst szavait, annyit átérz belőlük, hogy itt nem a „zsidó világszolidaritás” szólt meg, hanem az amerikai nép lelkiismerete. Ha most Mrs. Perkins, az Egyesült Államok munkaügyi miniszternője azzal a javaslattal fordul a kongresszushoz, hogy terheljék meg egyelőre három évre előre a német bevándorlási kvótát és ennek alapján engedjenek be tizenötezer német hontalant, ez már első lépés azon az úton, amelyen az Egyesült Államok a felhívás szellemében haladni fog. Rooseveltnél elnök ismételt kijelentette, hogy megkönnyítik az emigránsok északamerikai bevándorlását, anyagilag támogatják Angliát a menekültügy rendezésében is. Az újfajta emigránsutlevél kiállítását fogják megsürgetni az európai hatalmak-

nál. Együtt ül Lonbonban az eviani konferencia is és az állandó iroda amerikai igazgatója, Mrs. Georg Rubble beszámolt arról, hogy a kényszerű menekültek elhelyezésének kilátásai egyre javulnak, de sok függ a jövőben is a származási országok segítségétől. Rooseveltnél tanácsadó bizottsága pedig legközelebb összeül Newyorkban, hogy az önkéntes pénzügyi megsegítést megszervezzék.

Hearst sohasem tévedett az amerikai néptömegek hangulatának és kívánalmainak felismerésében. Minden jel arra mutat, hogy most sem tévedett. Az isteni sugallat legtisztább megnyilvánulása, a humanizmus talán lassan „fogja át a hegyet” — hogy Shakespeare szavaival éljünk — de aztán utat tör magának. Nem azért, mert a világ leghatalmasabb államait a „zsidóság hatalmába kerítette”, hanem mert a szeretet fajok felett áll.

jelentőségre szert tenni. Egyetlen igazán fontos terméke az arany, amelyből 1936-ban 1555 kilogrammot tudott exportálni.

Ilyen beteg és lehetetlen tervekkel állnak elő az egyes „jóindulatu emberek”. Ahová a franciák a rablógylkosokat deportálják, ahova a társadalom számkivetettjeit küldik, az felel meg az európai zsidóknak?

Chamberlain említett ugyan „visszás körülményeket és közlekedési akadályokat”, de ezek a finom szavak nem egyebek, mint burkolt célzások a lehetetlen klimatikus viszonyokra.

George Rubbles, az eviani konferencia határozata folytán január elsején megnyitja állandó irodáját, de már előre megmondotta, hogy a tömegtelepítés problémáját csak úgy lehet megvalósítani, ha egy nemzetközi kölcsön segítségével meg lehet venni egy kedvező klímájú területet. De hol adnak erre a célra egy nagy kölcsönt? „Üzlet”-nek nem üzlet ez a nemzetközi tőkének, mert ki lát abban üzletet, hogy egy berlini üzletembert, mérnököt, vagy orvost kiküld Guyanába, hogy ott cukornádat termesszen, vagy aranyat mosson? ...

Mi ujra az állítjuk, hogy ezek erőltetett tervek, amelyek még rész megoldást sem hoznak. Beteg tervek ezek, szemszurás és ami a legtragikusabb, hogy azok az országok, amelyek szabadulni akarnak a zsidóktól, azok még utleveleket sem akarnak adni, csak nagy nehézségekkel, holott logikus és félig-emberi az volna, hogyha valakit nem látunk szívesen, elősegítjük távozásukat. Az szintén emberi volna, ha vagyunkkal együtt hagynák őket menni. De hiszen az egész gyűlölet motorikus ereje Németországban és másutt is, a zsidó vagyon és existencia elvétele.

Lehet ugyan, hogy „Ördögzigeten” több emberség lenne a fegyverekben és a társadalom számkivetettjeiben, mint Európában, az úgynevezett civilizált emberek között. Vagy talán annak a tragikusan groteszk képnek van igaza, amelyet egy lengyelországi zsidó laphan láttunk. Két zsidó áll egy csillagászati látcső előtt s nézik a csillagokat az égen; és azt mondják:

Ott még volna egy kis hely számunkra talán? ...

A földön nincsen, talán csak a Marsban, vagy más csillagzatban.

Ha addig Ribbentropp ur nem nyújt át ultimátumot a Mars-lakóknak és magáénak vindikálja azon a címen, hogy a német csillagászok sokat néztek fel az égre ...

— A LA VIORICA szépségápolási intézetben a legújabb módszerű kezelése; arc-, test-, izommasszázs, tartós szemöldök-szedés, a legújabb ránceltávolító pakolások. Oradea, Sas-palota, II. em., főbejárat. Lift-használat díjtalan.

— MÉRT VEGYÜNK ARTA BUTOROKAT? Mert kiváló minőségűek és mégis olcsók. „Arta” Oradea, str. Cosbuc, Palace-szálloda mellett

— Hirdetmény. Ezennel közhírré tesszük, hogy Mátyás orth. kóser étterem Clujon Cal. Reg. Ferdinand 49. sz. alatt felügyletünk alatt áll és így kaszusz szempontból teljesen megbízható. A cluii aut. Orth. Izs. Hitközség rabbinátusa és kaszusz-bizottsága

A beteg emberiség, - még belegebb telepítési tervei

Igazi, mindent átfogó telepítési terv még nem született meg. Illetőleg van egy, amely egyedül egészséges, de ezt nehezen akarja bevenni a világ lelkiismerete. Ez Palesztina. Közben pedig beteg és „még belegebb” telepítési tervek bukkannak fel, hol az eviani értekezlet mostani londoni konferenciájával kapcsolatban, hol pedig attól függetlenül.

Hiába mondják, hogy a „világ lelkiismerete felébredt”, ez még mindég nem az igazi ébredés. Tagadhatatlan, hogy van bizonyos jóakarát, tagadhatatlan, hogy valami eredménye mégis lesz a sok tárgyalásnak, cikkezésnek, de egy mindent átfogó nagy telepítéstől még igen-igen messzi vagyunk.

Ha összefoglaljuk a legutóbbi terveket, akkor röviden a következőket állapítjuk meg:

AUSZTRÁLIA

Ausztrália, amely a kanadai telepítési terv után a legjobb volna, mert kevés a lakossága, nagy területe van, angol fennhatóság alá tartozik, hajlandó az angol kormányhoz intézett jegyzéke szerint tizenötezer hontalant befogadni.

BRIT GUYANA

Tizezer négyszögkilométer területet hajlandó átengedni a telepítésre. Ezt a területet annakidején az asszírjai menekülteknek ajánlották fel, de azok nem fogadták el.

FRANCIA GUYANA

Szintén hajlandó befogadni bizonyos számú menekültet és annak a tizezer menekültnek egy részét itt helyezi el, akikre vonatkozólag kijelentette, hogy hajlandó elhelyezni gyarmatain.

Ezek a „félig-beteg” telepítési tervek, mert az egész beteg tervek voltak Tanganyika, amely német gyarmat volt és erről nem mondanak le a németek és még rosszabb volt a Winterton antiszemita lord által Evianban felajánlott Kenya, amelynek trópusi éghajlata teljesen alkalmatlan középeurópai kultúrára számára.

MILYEN GUYANA?

Mivel erről a világsajtó sokat és kimerítően ír és tárgyal, lássuk csak, miről is van szó?

Guyana Délamerikának, az Orinoco, Amazonas és az Atlanti Óceán között fekvő északi része, 1.760.000 négyzetkilométer területtel, amelyen öt hatalom, Anglia, Franciaország, Hollandia, Venezuela és Brazília osztozik. A terület tehát három és félszer olyan nagy, mint Franciaország és körülbelül ötször akkora, mint Románia. Ezek az irtozatos nagy területeken nem lakik több, mint félmillió ember.

Hollandia még nem nyilatkozott az ural-

ma alatt álló Guyanara vonatkozólag, a braziliai Guyana pedig őserdőkkel borított és mocsaras, Venezuela sem csatlakozott még a francia-angol tervhez, ezért csak Brit-Guyana és Francia Guyana jöhet számításba. Mindkét Guyana klímája trópusi. Egész éven át nedves, forró és elviselhetetlen hőség uralkodik, az esős és mocsaras guyanai partvidék a világ legegésztelenebb vidékének számít.

Az éghajlatot fülledtség, igen magas hőmérséklet, nedvesség, erős csapadékbőség jellemzi. Átlagos hőmérséklet 27 fok körül, a hőmérő 20 fok alá ritkán száll alá. A francia és brit Guyana területét őserdők borítják, a hasznosítást az utak hiánya akadályozza meg. A megművelt föld mindenféle trópusi kultúrnövényt szolgáltat.

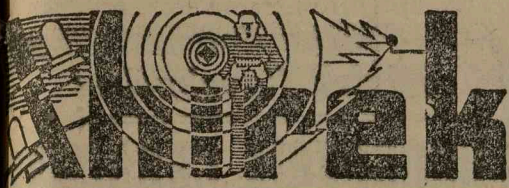
Brit Guyana, amelyről Chamberlain miniszterelnök beszélt az alsóház ülésén, a legértékesebb és gazdaságilag legjobban kihasználható terület, a guyanai gyarmatok közül. A népszámlálás 320.000 lakost tüntet fel az ország belsejében lakó indiánok nélkül. A lakosság túlnyomó része keletindiai kuli és néger, akik a behurcolt néger rabszolgák utódai. A parti részek jól meg vannak művelve. Főtermék: cukornád, kávé, rizs, ezzel kapcsolatban cukor, rum és melazskészítés, banán és tengeri. Aranyat is mosnak. 1936-ban 1098 kilogram aranya volt. Gyémántlelőhelyek is vannak. Jelentékeny bauxit termelése van, mint bányatermék értékes Georgetown a főváros 65.000 lakossal.

Francia Guyana 88.240 négyzetkilométer, 26.000 lakosa van és a legszegényebb francia gyarmat. Fővárosa Cayenne, 14.000 lakossal, amely az „Ördögziget” fővárosa és Dreyfus deportációja idején írta be magát a történelembe. Az átlagos évi hőmérséklet 26.4 fokos trópusi klíma, amelyet csak nagyon egészséges emberek bírnak ki, de ezek is nagyon nehezen, mert a mindennapos trópusi eső melegebb levegőt terjeszt, amit ember nem bír ki. Tartósan, fehér ember nem bírja ki ezt a klímát. 1911 óta több mint 50 ezer fehér ember hagyta el francia Guyanát, amelynek parti területein a cukor, a rizs, kávé, kakao ültetvények soha nem tudnak

Egészségét veszélyeztető **Nátháláz-Grippa-** járvány ismét sok betegséget idéz elő.

Védekezzen! Használja mosakodásánál állandóan a **kellemesen illatosított**

Senlaslo fertőtlenítő toalett-szappant, megóvja egészségét!

Organul Organizației Mizrahi din Ardeal.

Inscris în registrul publicațiilor periodice prin ordonanța No. 9/1938. Dos. No. 805/1938. Tribunalul Bihor, Secția III-a

Naptár 5699

Éntek: Kiszlev 16, december 9.

Szombat: Kiszlev 17, december 10.

Heti szidra: וישלח

Heti haftora: הוון עברי

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 4.09

gyertyagyújtás 4.31

Istentisztelet kezdete 4.43

Szombat befejezése 5.37

Viharban

Írta: Dr Kiss Arnold, budai főrabbi

A nagyváradai nyugati szertartású hitközség most kiadott évi jelentésében megemlékszik arról, hogy az elmúlt évben harmincötven jelentették be kitérésüket a hitközség rabbinatejánál. Ebből tízenötven a hitközség tagjai voltak, a többiek vidékiek, főleg biharmegyeiek. Ebből az alkalmából alant közöljük ezt a nagyérdeklődésű cikkét a magyarországi zsidóság egyik legkimagaslóbb szellemi egyéniségének, Dr Kiss Arnold budai főrabbinak, akinek hitközségében körülbelül 800 hitközségi tag változtatott hitet az idén és akinek sorai mindég felülnést keltenek válogatott stílusánál és a gondolatok gazdagságánál fogva.

A viharban meglapul, ki is szakad talajából a szenvedés, gyáva cserje, könnyes záporban hajladozik a palakmenti füzölomb, dacosan, haragosan rázza megtépázott ágait az erős tölgy...

Rázza, lépi, csapkodja a zsidóság évezredek szertjét az ellene zúdult események viharáradata.

1.

És jön meglapultan, vagy hetykén, nyegle poánysággal, amelyik nem hisz semmiféle Istenben, semmiféle oltárban: a cinizmus, a minden-mindegy lányivettség. Nem volt soha egy percig se zsidó, nem is lesz soha egy pillanatra se keresztény. Maga vallja: nekem ugyan mindegy: leszek én mohamedán vagy tűzimádó is, ha kell. Egy percig se gondolkozott soha, se zsidóság, se keresztényiség igazságai fölött, úgy él, mint a barom, ideálok nélkül, eszik, iszik, funkciókat végez és röhög minden eszményen — de ez nem akadályozza meg abban, hogy holnap a keresztény templomnak már-már nyakövein csusszék térden s képmutatásában, világgélevezetésben még akkor is, még ott is tele van ostoba és ledér röhögéssel.

Nem siratom a zsidóságot, hogy szabadulunk tőle, ugyanis csak romlás és mételey voltak a csontjainkban, nem is hiszem, hogy a mi ősi törzsünkben, a zsidó erkölcs tiszta eredetéből származottak, inkább az egyiptomi kivonulás ama gyűlevész „Aszafszuf” sópredékéből vegyültek soraink közé, amelyik a Micrajim korbácsainak suhintásából oltotta be az ereibe a gyűvaságot, a rabszolgaként, a megalkuvást. Ma állnak a keresztelő medence elé és holnapra már hangos antiszemiták, hazudnak a zsidó papnak, hazudnak a keresztelő papnak, hazugság az egész életük.

Nem irigylem az új egyházakat sem, amelynek a szentségeit mételeyes lelkükkel megfertőzik.

2.

És jönnek azután a kitérők soraiban a romlott szövegek, az átkozódók, a dühösködők, a szemtelen

arcuak, akik a lábaikkal rugdossák a lelkeszi hivatal kapuit, csak hogy minél előbb benn lehessenek. Atkozzák az Istent, aki őket zsidónak teremtette, átkozzák az apjuk, az anyjuk sírját, s azt a perccel, amikor az anyjuk világra hozta őket, s átkozzák az új hitüket, amely ezt a lótsáfutást okozza nekik s azt a fölösleges ceremóniát, amely épp oly kevésbé teszi őket keresztényekké, mint ahogyan a fásult lelkiülből sohasem lesz se zsidó, se keresztény lelkiség. Ezek kellenének-e a kereszténységnek? Nem kár-e minden csöpp szentelt vizért, amely csökönnyös, pogány koponyájukra hull?...
3.

Öreg, őszhajú anyókat hoznak a gyermekei. Ki „kell” térnie. Ajultan viszik ki a szobából. A bejelentés holt betegre sebezte az öreg, gyöngye szívet.

Férj és feleség jönnek. A férj keresztény hitű. A feleség zsidó vallású s egy életet ölelt át együtt boldog szerelemben. Sohasem kívánta hitvesétől a férj, hogy hagyja el zsidó hitét. Most sirva, kétségbeesetten jajgatja el az asszony, hogy áldott, nemes férje milyen rossz helyzetbe kerülne, ha ő nem hagyja el hitét. Vele együtt zokog fájdalmas megrendülésben a keresztény férje.

Újra férj és feleség jönnek. A férfi erősnék igyekszik maradni. Reszket a hangja, amikor a bejelentést megteszi, az asszonytól csendesen csak annyit kérdezek: lesz-e bátorsága, lesz-e lelke, kimenni az édesapja, az édesanyja sírjára, a temetőbe?! Az asszony sikoltozva kiáltja: nem tudom megtenni, belehalok...

Egy másik házaspár szinte a kényszerítő körülményekre hivatkozik. Hangsúlyozzák, mint mindezek a marran-zsidók: ezentúl még erősebb lánggal ég majd sziveikben a zsidó hithez való hűség, csak dacosabbra verték a lelkiübe az igazságot. Beszélgetek az anyával: ha valahogyan, valamikor — amit ne adjon az Isten — a gyermeke súlyos betegségében imádkozni fog, nem fél-e az Istentől, nem suhan-e majd át a lelkén: talán az Isten büntet... Az anya könnyeiben elomolva kiáltja: Semá Jiszroel, nem hagyom el az apám hitét...
4.

Jönnek sorba: állást ígértek, menekülök, jobb sorsot keresek... Színészkararai fölbételek... film-szakma fölbételek... utlevél, hogy emigrálhassak... megyek Dél-Amerikába, Chile-be, Braziliába... s jönnek vissza rövid idő után csüggedten: hitegettek, nem kaptam állást, nincs remény idegenben... s fáradtan vánszorognak vissza a zsidó oltárhoz.

Egy kis fiút hoznak a szülei. Ki akarják téríteni. Okoszemű fiucska. Úgy látszik, nem tudta, miért hozta el az apja a zsidó lelkeszi hivatalba. Álmélkodva hallgatja az apa szavait. S mikor megkérdezem tőle, mi a neve? bátran fölveti a fejét: Sámuel ben Izsák a nevem, a bibliai nevem, én zsidó akarok maradni...

Sírás, jajongás közben hagyják el a zsidó hitüket igen sokan. Ajult lélekkel, gyötört idegekkel. Dacos, magukbafojtott indulattal. Milyen vallásfelekezettnek kellene ezek a megtépett, ujkori, szerencsétlen marran zsidók?! Isten dicsőségére válnak-e ezek a boldogtalan vallomások?

Tele vannak álhírekkel. Rémhírekkel. Aki bizonyos határideig vallást cserél: megtarthat állást, kenyeret... Nem igaz!

5.

Jönnek, futnak idegenből menekülők. A szemük remületében fölgyújtott templomok lángja, borzalom és rémségek. Összetörik az amugyis fáradt idegeket.

És mégis hinnünk kell... az Isten védelmében hinnünk kell.

Mártírágban is, szenvedésben is, könnyek áradatában is virrasztar: kell az Istennek.

Isten! Bocsásd meg a kételkedőknek, a megtörlötteknek, a megszakadó idegzetűeknek, a zsidó fájdalomnak a csüggedés fájó, sikoltó jajszavát: Nyitva van-e a szemed, Isten, emberek Istene? Látod-e a sírások tengeráradatát? Látod-e a borzalmak sikoltásait?! Tegyed valóra: Ime nem alszik és nem szunnyad Izrael Órizője...

— HÁZTELKEK ELADÓK a nagyváradai új szénapiac mellett olcsó áron. Cím a kiadóban.

„Bizonyára örömet okoz Önnek is”

írja többek között Johannes Bippus I. Borodino (Ofic. Cleastitza, Jud. Cetatea Alba), majd folytatja...

„... községünkben a Gastro D. gyógyszer már a gyomorbetegség egész tömegétől lett kipróbálva és olyan csodálatosan hatott úgy gyomorégések, görcsök, és szinte gyógyíthatatlannak tartott emésztési zavarok esetében. Olyannyira, hogy napról-napra nő községünkben a bizalom ezen kiváló gyógyszerrel szemben. Bizonyára Önöknek is örömet okoz ilyen híreket hallani. Kérem sziveskedjenek címre postafordultával 2 üveg Gastro D. utánvétellel küldeni, hogy kurámat folytathassam”.

Hasonló hála- és köszönőlevelek tömegesen bizonyítják, hogy a Gastro D. gyógyszer ma már a gyomorbetegség közkincsévé vált.

Gastro D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy megrendelhető 155 lej utánvét mellett Császár E. gyógyszerárakban, București, Calea Victoriei 124.

— FRANCIAORSZÁGBAN MÉG A JOBBOLDAL SEM ANTISZEMITA. (Páris). André Tardieu, a francia jobboldal vezére. Filozofia cikket írt az egyik párisi lapban. Mint látható, Franciaországban még a jobboldal sem zsidóellenes. Ezt különben bizonyítja az is, hogy voltaképpen Mandel, a zsidó kolonális miniszter is a jobboldal egyik frakciójához tartozik és annak a megbízottja Daladier kabinetjében.

— A BÉCSI KIVÁNDORLÁSI IRODÁK 135.000 KÉRVÉNYE. Minden nagyobb német városban zsidó kivándorlási irodákat állítanak fel a közeljövőben. Bécsben már augusztus óta működnek ezek a hivatalok, melyeknek közbenjöttével augusztustól októberig közel 12.000 zsidó vándorolt már ki. A bécsi irodák állandóan dolgoznak és átlagban napi 600 kivándorlási kérvényt intéznek el. Az irodákban ezidőszent nem kevesebb mint 135.000 kérvény vár elintézésre. Bécsben egyébként tízenyolc zsidó átképző tanfolyam működik, amelyeknek hallgatói iparosokká és földművesekké képeztetik ki magukat.

— EGY VARSÓI ZSIDÓ ASSZONY A HALÁLBA MENEKÜLT A KITÉRÉS ELŐL. Egy varsói asszony, aki egy vidéki rabbinak a leánya, a varsói rabbi előtt öngyilkos lett. Férje elhagyta, szovjet állampolgár lett, ő elvesztette állampolgárságát, ki akarták utasítani, a szovjet nem fogadta be, egyetlen menekülési módja lett volna, ha fölveszi a katolikus vallást, mert akkor a lengyel törvények szerint fölbonlik a házasság, de ez ellen az öngyilkosságban keresett menedéket.

— NEMZETI SZOCIALISTA ÉS ZSIDÓ KÉPVISELŐK TÁRGYALÁSAI (Budapest). A magyar kormányválság napján barátságos eszmecsere folytattak a képviselőház folyosóján gróf Festetics Sándor és gróf Pálffy-Daun József nemzeti szocialista képviselők, valamint Fábrián Béla Pestkörnyék követe, aki liberális programmal került a parlamentbe és hitű zsidó. Olyan népszerűségnek örvend a folyosón, hogy még a szélsőjobboldaliak is szívesen hallgatják nézeteit.

Az ardeali zsidók találkozóhelye

BERKOVITSNÉ

(Oradeáról)

orth. kóser étterme

(a baia-marei rabbi hechsere)

BUCUREȘTI,

Sír. Lipsicani 7.

Telefon: 462-91

Sococ hátamögött. Postavámmal szemben
Elsőrangú erdélyi konyha!

— AZ EGYESÜLT AMERIKAI ALLAMOK-ba kivándorolni akaró zsidó család keres olyan összeköttetést, mely által meg tudja szerezni a beutazási és letelepedési engedélyt. Esetleg más amerikai államról is szó lehet. Cimeket a kiadóhivatal továbbít.

— TIZEZER NÉMETORSZÁGI GYERMEKET AKARNAK PALESZTINÁBA VINNI. (Jeruzsálem.) A „Waad Leumi” akciót indított a tel-avivi városi tanáccsal és a jeruzsálemi és haifai zsidó községi tanácsokkal karöltve, hogy tizezer németországi zsidó gyermeknek tegyék lehetővé a Palesztinába való beutazást. Felszólították az összes palesztinai zsidó községi tanácsokat, hogy készítsenek azonnal regisztert azokról a családokról és intézményekről, amelyek gyermekek adoptálását elvállalják. A proklamációban annak a véleményének ad kifejezést a „Waad Leumi”, hogy a zsidók más országokban is hasonló akciókat tesznek folyamatba. A „Waad Leumi”-nál máris számosan jelentették be adoptálási készségüket. A jeruzsálemi zsidó szervezetek máris táviratoztak a Jewish Agencynek, amelyben kötelezik magukat arra, ha az angol kormány lehetővé teszi 10.000 németországi zsidó gyermek palesztinai beutazását, úgy a kiutaztatás és letelepítés költségeit hajlandók viselni és a gyermekek elhelyezését biztosítani.

— AZ ANGOL ZSIDÓSÁG NAGY HALOTTAL. Az angol zsidóság két nagy vezetőjét vesztette el a héten. Az egyik Sir Robert Mond, a világhírű vegyész-mérnök. A Mond-féle vegyészeti gyárnak vezetője volt, testvére Lord Melchettnek és nagyjelentőségű vegyészeti kutatások fűződnek nevéhez. A másik nagy halott dr. Ripka Josua, az egyesült angol Talmud-Tóra együletnek az elnöke. Fia volt Ripka Gedaljának, aki az angol zsidó vallásos élet egyik megalapítója volt. (A Ripka-család ősrégi szefárd zsidó település Közép-Anglában). Dr. Ripka Josua saját vagyonából tartott fenn 18 talmud-tóra iskolát Londonban.

Látogassa meg szőnyegkiállításunkat

uj helyiségünkben

Str. Ep. Ciorogariu 4.

Szebbnél szebb perzsaszőnyegek, bel- és külföldi fonalak. — Szőnyeg javítások. — Allandó tanfolyam

„ORIENT”

Schulhoi Emilné, Oradea, Strada Ep. Ciorogariu No. 4. Telefon 1004.

ELŐFIZETŐINKHEZ! Röviddel ezelőtt e hasábjain már felhívást intéztünk előfizetőinkhez és rámutattunk azokra a súlyos nehézségekre, amelyekkel meg kell küzdenünk lapunk fenntartása érdekében. Kértük előfizetőinket és olvasóinkat, hogy könnyítések meg munkánkat fokozottabb támogatással és minden előfizető hátraléka kiegyenlítése mellett legalább még egy előfizetést szerezzen a „Népünk” számára. Örömmel tapasztaljuk, hogy felhívásunkat előfizetőink egyrésze megszívlelte és haladéktalanul kifizette hátralékait és olvasóink táborát is megnövelte. Lapunk és barátaink munkájának csak akkor lehet hatása, ha minden előfizetőnk átérzi, hogy az évi díj kifizetésével nemcsak egy sablonos előfizetést teljesít, hanem tul ezen, zsidó hivatást tölt be az érdekeiért küzdő zsidó sajtóval szemben. A nyomozó pénzügyi helyzet készlet bennünket arra is, hogy ezután bejelentjük összes előfizetőinknek, hogy a jövőben nem áll módunkban semminemű kedvezményt engedélyezni, úgy hogy ilyen kérelemmel ne is forduljanak inkasszánsainkhoz. Lapunk évi díja 360 lei, amit még a legszegényebb sorsu zsidó testvérünknek is módjában van kifizetni. Reméljük, előfizetőink megértik és készségesen honorálni fogják álláspontunkat és a jövőben még tömöttebb és egységesebb sorokban sorakoznak mögénk. Ez a meggyőződés kölcsönös erőt számunkra a további vállvetett munkára és küzdelemre. Testvéri üdvözléssel: A „Népünk” szerkesztősége és kiadóhivatala.

AHOL TÓRATEKERCEKEL FŐDIK A TYUKKETRECEKET. Szomorú tartalmu csomag érkezett a napokban Löwenkopf Kálmán orsovai rabbihoz, ami a mai tragikus időnek gyászos dokumentuma. A csomag Giurgiuban lett feladva, feladója egy Orsováról odaszármazott mérnök, tartalma egy Széfer Tóra beszennyezett és elszaggyalított pergamentjei, mellette levél a következő tartalommal: — Igen tisztelt Rabbi ur! Bizonyára csodálkozni fog nem mindennapi küldeményem. Furcsa, szinte csodálatos az is, ahogy ezekhez a szent foszlányokhoz hozzájutottam. Egy petróleumtankot vettem át a napokban és nagy meglepetéssel vettem észre, hogy a tankon lévő tyukketrecek és különböző ládák a mellékelthez hasonló tóratekercecs darabokkal vannak befödve. Kérdésemre, hogy hol szerezte őket, a kormányos előadta, hogy a bécsi Duna-csatornából halászta ki. Szerinte egy kirabolt bécsi zsinagógából valók és vízhatlanok lévén, a holmik befödésére használja. Kértem, adja nekem, mert én régi irások gyűjtésével foglalkozom, mire három részt adott belőle. Szerettem volna az egészet tőle megszerezni, de erre, legnagyobb sajnálatomra, sem könyörgésemre, sem pénzajánlatomra nem volt hajlandó. Az itteni hitközség kérte tőlem ezeket a szent relikviákat, de nem adtam, mert hiszen úgy édesanyámat, mint engemet a kegyelet szála fűznek Orsovához, hiszen megboldogult apám ott alussza örökalmát és magunk is onnan származunk. Tekintve, hogy felejthetetlen édesapám éveken át hűséges tagja volt az orsovai hitközségnek, Önnek küldöm ezeket a szent ereklyéket, azzal a kérelemmel, hogy azokat legjobb tudása szerint megőrizni sziveskedjék. Kérem, fogadja az ősi tannak emegmentett maradványát hálám kifejezése jeléül és fiúi kegyelemem megnyilatkozásául: H. K., mérnök. — Löwenkopf Kálmán rabbi dr. Löwy Ferenc marosvásárhelyi főrabbihoz, az Erdélyi Rabbiegyesület elnökéhez terjesztette fel a H. K. mérnök megható levelét és a Rabbitanácsra bízta, hogy mi történjék a bécsi templomból kirabolt és a Duna-csatornából kihalászott (?) szent tekercekekkel.

Erdélyiek figyelmébe!

DROGUERIA CARAIMAN

BUCUREȘTI

Academiei 1 colț cu Str. Doamnei
Tel. 545.80.

Raktáron tartja az összes bel- és külföldi gyógyszer, különlegességeket, injekciókat, valamint az összes illatszereket és kozmetikai cikkeket. Nagy választék Houbigant, Caron, Chanel, Michel, Guerlin, Patou, Grolie, stb. gyártmányokban.

Kérem kirakataimat megtekinteni és mérsékelt árainról vétekötelezettség nélkül meggyőződni

SALAMON MÓR

gyógyszerész

DROGUERIA CARAIMAN

— A LENGYEL HATÓSÁGOK BETILTOTTAK A „BNÉ BRIT” MŰKÖDÉSÉT. (Varsó). Miután a szabadkőműves páholyok működését betiltotta a lengyel kormány, utána bezáratta a „Bné Brit” páholyokat is. A lengyel lapok ezzel kapcsolatban megírják, hogy a varsói páholy bezárás előtt leltároztak és részletesen megírják a páholy berendezését. Hét teremből álló köztük egy hatalmas könyvtárszoba, amelyben több ezer kötet könyv volt, nagyrészt értékes könyvritkaság. Az ülésterem — lengyel újságok szerint — bordó selyemmel volt bevonva, a mennyezeten gipsz Dávid pajszok, az elnök szék művészi faragványokkal díszített és egy selyembrokáttal bevonva. XVI. Lajos-korabeli kanapé, amelynek rendeltetése felett vitatkoznak a lapok. (Hol semmi titka ennek a szervezetnek nem volt. Kiemelik ezzel szemben a varsói zsidó lapok, hogy a „Bné Brit” szervezet kormánygondjával működött, elfogadott alapszabályokkal és semmiféle titka nem volt és nincsen ellenben hatalmas mértékben hozzájárult mélységes lengyel-zsidó nyomor enyhítéséhez és az amerikai zsidósággal való kapcsolatai révén sok millió dollárt juttatott nincstelenségnek és ezzel a lengyel közgazdaságnak is nagy szolgálatot tett. A kormány rendelkezése inkább azért érte a zsidó páholyt, hogy a „paritás” meglegyen a zsidó és szabadkőműves páholyok betiltása között.)

— ELLOPOTT PALESZTINAI PÉNZTALÁLTAK BEIRUTBAN. (Beirut). A hatóságok lefoglaltak 1600 fontot, mert olyan helyről erednek, ahol rablást követtek arab terroristák Palesztina különböző részein. Tíz arabot le is tartóztattak ezzel pénzzel kapcsolatosan és összefüggés van közöttük és palesztinai fegyvercsempészek között.

PRIM
a fém-
tisztítók
Királya

berlini zsidóság tragikus és változatos multjából

A német asszimilációtól — a gettóig

berlini pogromjelenségek már 1923-ban észlelhetők voltak

A berlini hitközségnek 1913-ban, tehát világháború előtti utolsó évtizedben ke-
től 17 millió márka vagyona volt, ami
megfelelt a békevilág 20 millió koronájának
arányban. Ha svájci frank paritást számi-
unk, akkor egy milliárd lejnél több ez az
összeg. Nem érdektelen, bár számok csupán,
hogy bevételeinek 22—22 százalékát az isten-
születési és jótékonyági ügyosztály köl-
tötte el, 15 százalék pedig iskolákra jutott.
Nem csupán Berlin városáról volt szó, mert
hozzátartozott a fővárosi centrumhoz: Char-
lottenburg, Lichtenberg, Neukölln, Schöne-
berg, Deutsch-Wilmersdorf és még számos
község, amely ma már „Gross-Berlin”-hez
tartozik. Volt külön bizottsága azoknak a
templomoknak, ahol orgona működik és
más, ahol nem volt orgona. Külön bizott-
sága volt a kóserhus ellátásának, a rituális
áldozatok, aggodalmak házának, kórháznak, temet-
kezési ügyeknek, a Reichenheim-féle árva-
háznak, a sok szeretetháznak, a Pankow-i ne-
velőintézetnek. Körülbelül husz bizottság
dolgozott és alapossággal, körültekintőn,
nagyvonalúan. Körülbelül 150.000 zsidó élt
akkor Berlinben és hivatalos lapja is volt a
„Gemeindeblatt”. Tíz nagy temploma volt
akkor a berlini zsidóságnak, a tizediket a
háborút befejeztével építették. Amikor nagy-
ünnep volt, természetesen rendkívül
sok pótimaház működött. Volt tanítókép-
elője, hittanárképző iskola és számos leány
és középiskola. Annakidején több, mint két-
száz tanítója és tanítónője volt a berlini
hitközségnek. A világháború idején évi öt-
millió márka büdzsével dolgozott a berlini
hitközség és nagy erőfeszítéssel tartotta
fenn a nivót. 1917-ben több, mint ezer tiszt-
viselője, 11 rabbija és 28 főhivatalnok
volt a berlini hitközségnek. Nagyünnepken
1260 egyénből álló segédcsapatot dolgo-
zott a nagytemplomokban és az imaházak-
ban, amelyeket ideiglenes jelleggel állítottak
fel.

Ezek csak számok, de érzékeltetik azt
a nagy erőt, amelyet ez a 150.000 főnyi
közület jelentett és amely ma keserves ro-
mokban hever.

A VILÁGHÁBORÚ UTÁN.

A világháború után a forradalmak le-
zajlásával nagy bevándorlási folyamat in-
dult meg Berlinbe.

Azokról a vidékekről főleg, amelyeket el-
vettek Németországtól és Lengyelországnak
ítéltek a béketárgyalásokon. Tehát Keletpo-
szországnak és Sziléziának elcsatolt terü-
letéről. Sok ezer zsidó vándorolt be akkor,
mert életlehetőséget biztosított nekik a nagy
német főváros. Érdekes jelenség, hogy ezek-
nek a világháború utáni időknek oda vándor-
olt zsidósága nem telepedett le hosszabb
időre Berlinben, mert 1925-ben tartott nép-
számlálás idején „csalódtak” a hatóságok
és a zsidók, mert sokkal kevesebben éltek
akkor zsidók Berlinben, mint ahogy elkép-
zelték.

A berlini zsidóság a legutóbbi beván-
dorlása folytán lényegében nem változott
szociális struktúrája szempontjából. Csak
ipari, kereskedelmi és intellektuális pályán
helyezkedtek el, de természetesen ugyan-
akkor nőtt a proletári sorban levők száma
is. 1923-ban Berlin zsidó lakta részein pog-
romjelenségek voltak észlelhetők, mert gyü-
löltek az „Ostjude”-kat és az antiszemita
hullám soha nem ült el teljesen a német
népéletben.

Természetesen a háború utáni Berlin a

Palesztina-munka erősödése folytán újabb
erőkkel gyarapodott. A cionista szervezet
első szervezete már 1897-ben Herzl fel-
lépése után megalakult és több-kevesebb
eredménnyel működött a legutóbbi pogro-
mokig. De a zsidó nemzeti gondolatától átha-
tott munkások a „Poalé Cion”-t, míg a val-
lások beállítottaságú cionisták pedig a „Miz-
rach”-t létesítették, amely utóbbi időkig na-
gyon erős volt, sőt ezeknek „Zion” című fo-
lyóirata még az elmúlt háború is megje-
lent. A nagy zsidó szervezeteken kívül külön
200 karitatív egyesület működött a legutolsó
napokig Berlinben. Érdekes, hogy az orto-
dox csucsszervezetek nem Berlinben, hanem
Frankfurt am Mainban működtek. Jellemző
erre, hogy a „Der Israelit”, a régi 97 éve
megjelenő ortodox lap sem Berlinben, ha-
nem Frankfurtban jelent meg. A „Jüd.
Wochenblatt” és „Familienblatt” pedig
Hamburgban, viszont a zsidó pártok hiva-
talosa, köztük a „Rundschau” és nem hiva-
talos lapjai kivétel nélkül Berlinben jelentek
meg. A hitközségben általános választójog
uralkodott. 1925 óta a nőknek is volt sza-
vazati joguk. Érdekes, hogy 1926-ban tör-
tént választáson 45 százalék (23.101) sza-
vazatot esett a liberális zsidó reprezentánsok-
ra, 10 képviselője volt a zsidó néppártnak
(16.330 szavazat), 5541 szavazatot az ugyneve-
zett „középpártok”-ra esett, 2 helyet kap-
tak a konzervatívok (2910), míg a „Poalé
Cion”-ra 2142 szavazatot esett.

A fiúiskolának a háború után 12 osz-
tálya volt, a leány középiskolának 14 osz-
tálya. A kórházának 270 ágya volt, számos
poliklinikája, ezt 1862-ben létesítették.

1927-ben már 10 millió márka volt az
évi költségvetése a berlini hitközségnek. A
legutóbbi összeállítás szerint 100.000 sza-
vazati joggal bíró tagja volt a berlini hitköz-
ségnek.

A BERLINI ZSIDÓ IRODALOMRÓL.

Goethe a berlini embertípust „vakmerő”
jelzővel díszítette. Mendelsohn Mózes óta
irodalmi szerepük vitathatatlan és Göbbels
propaganda miniszter legutóbbi rádióbeszéd-
ében kijelentette, hogy ezt a befolyást si-
került „kiirtani”. Amikor nem volt még ak-
tív irodalomművelő, mivel nem volt publi-
kum, akkor maga Goethe is elsősorban a
berlini zsidó szalonokban találta meg publi-
kumát. És ezért ne csodálkozzunk, hogy
Berlinben irodalmi téren valóban elég nagy
volt a zsidók befolyása.

A múlt század 800-as éve a naturaliz-
mus térhódításával indultak meg. Ennek a
mozgalomnak sikere a zsidó Brahm nevéhez
fűződik, aki a szabad színpad megalapítója.
Ő fedezte fel Ibsent a németek számára és
Gerhard Hauptman-t általában. Brahm utó-
da volt Max Reinhardt. Előbb színész volt
Brahm alatt, majd miután kis keretek kö-
zött, mint rendező szerepelt, a „Kleines” és
„Neues Theater” igazgatóságán keresztül a
„Deutsches Theater” vezetője lett. Ebben az
új állásában a színészetnek és rendezésnek
Napoleonja lett. Megelégedett a kamarajá-
tékokkal. Reinhardt érdeme, hogy legyőzte a
naturalizmust. Most Amerikában aratja a
sikereit.

A „Lessing Theater”-ben is zsidó vette
át Brahm örökségét Barnowsky Artur sze-
mélyében. Munkatársa Elserer, a „Vossi-
sche Zeitung” kritikusa volt. A zsidó színé-
szek közül különösen Rudolf Schildkraut
emelkedett ki és női szerepben Iréne Triesch,

aki Shakespeare Lady Machbetjét, Hebbel
Marianne-ját és Ibsen szerepeket is játszott.

Alfréd Kerre a legkiválóbb kritikus
volt, az ő teljesen egyéni, elmés, néha tul-
ságosan elmés stílusával vezére volt a leg-
újabb modern irányzatnak és saját lapot is
adott ki „Pan” néven. Ma emigrációban él.
Híres volt még Maximilian Harden, aki a
„Zukunft”-ban aratott nagy sikereket.

Ismert személyiség volt irodalmi ber-
kekben Siegfried Jakobsohn és mindenütt
elismeréssel emlegették Julius Bab-ot,
mint kritikus és mint színházi teoretikus
szerzett hírnevet magának: Monty Jakobs.

A nagy újságkiadók közül Mosse és
Ullstein mamutvállalatai voltak zsidók. A
„Berliner Tageblatt” is Mosse-é volt, ame-
lyet még 1933-ban „gleichschaltoltak”. Poli-
tikai iránya a liberalizmus volt. Ullstein bir-
tokában népies jellegű lapok voltak, ame-
lyek óriási nagy példányszámban jelentek
meg, köztük a „B. Z. am Mittag”, amely az-
óta vagy megszűnt, vagy szintén a hitleriz-
mus hirdetője lett. Ullstein-é volt a „Vos-
sische Zeitung” is és komoly konkurrensé
volt Mosse lapjainak. De mindez már a
multé...

Az irodalmi kiadók élén is zsidó állott:
S. Fischer. A modern irányzat szempontjá-
ból olyan jelentősége volt, mint Brahm-nak.
Ő is naturalista irányzattal lépett fel és
diadalra segítette. Az ő kiadásában jelen-
tek meg Hauptman, Schnitzler, Hoffman-
stahl, Dehmel, Mann, Ibsen, Björnson, Shaw
művei és minden neves német és külföldi
író, Oscar Bie szerkesztésében megjelenő
„Neue Rundschau” vezető német revü volt.

Jakob Wassermann, Jakobowsky és
Georg Herman sokat olvasott regényírók,
míg Sternheim hírneves drámaíró. Vigjáté-
kokban és bohózatokban is nevet szereztek:
Blumenthal, Friedman Friedrich.

Tudományos irodalomtörténetet is zsi-
dók alkottak. Ludwig Geiger, aki nagy auto-
ritás volt, Richard M. Mayer, aki legtehet-
ségesebb képviselője volt ennek a műfajnak
és Max Hermann a XIV. és XV. század ala-
pos kutatója volt.

A zsidóknak jelentékeny szerepét nem le-
het letagadni. De ez nem volt ártalmára a
német művészetnek és irodalomnak, hanem
feltétlenül nagy hasznára. Erjedést okozott. A
zsidóságnak semmi haszna nem volt tehet-
séges fiaiból. Céljuk és törekvésük a német
irodalom volt.

Ma már elmúlt minden, csupán egy szép
álom volt, most keserű valóság lett minden-
ből és törrel és tollal, de inkább törrel,
mint tollal elkergették a zsidókat az iroda-
lom „virányairól”, s ma a keserűség kenye-
rét eszik messzi idegenben, távol régi dicső-
ségük színhelyéről. Lesz még idő, amikor a
zsidók nagy szerepét a német tudományos
és irodalmi életben el fogják ismerni.

* * *

Van még a berlini és vele együtt a né-
met zsidóságnak egy legújabb korszaka is.
1933-tól napjainkig, sőt még ezen túl is. A
dráma még nincsen befejezve. Még száz-
ezer ember tömegfelvonulása, halálhőrgése
és jankiáltása adja hozzá a kórust. Soha még
nép ilyen hatalmas szenvedő statisztériát
nem állított fel. Üzik őket és a határokon
nem engedik át. Koldustársnyával állanak
a világ országútján és nincs hely, ahol meg-
állhatnának.

Erről még nem lehet most írni, mert
benne vagyunk a forgatagban. Majd husz,
ötven, vagy száz év múltán, 1933-tól kezdve
lapunk hasábjain is történelmet írunk.
Adathalmaz, amelynek adatain elámulhat
majd az objektív történetíró, a késői korok
krónikása. A német zsidóság történelme még
nem zárult le, csak most vivja utolsó, legszo-
morabb harcát és — sajnos, — félünk, hogy
kiüzetésével le is zárul ez a hatalmas kor-
szak — de nem örökre. A zsidóság nem
pusztul el soha!...

Német kérdés: Német felelet:

A „Berliner Tageblatt” egyik legutóbbi számában kegyetlenül érdekes cikket közöl, amelyet állítólag a varsói „Wiesor Warsawsky”-ből vesz át. A lengyel újság azt kérdi, hogy: *Kik a jelenkor legnagyobb antiszemita államférfiai Hitler Adolfon kívül? Ez a cím — írja a lap — a mai vezető angol államférfiakat illeti, Chamberlaint és Sir Samuel Hoare-t.*

— *Mindkét államférfi kenetes szavakat hangoztat. Allandóan telebaráti szeretet evangéliumi malasztjait árasztják, de a gyakorlati politika terén úgy viselkednek, mint az uzsorás, aki élete során át mindenkor bármilyen eszközökkel igyekezett magának minél több kincset harácsolni, de most megjárta az apostolt és filantrópot — a mások számlájára. Nagyon sajnálják a német zsidókat, de közben nem mulasztja el kijelenteni Chamberlain, hogy a Brit birodalom, amely a földteke egyötöde fölött uralkodik, nem tud helyet találni a menekülteknek. (Ez nem felel meg a valóságnak, mert az eviani értekezlet, amelynek bizottsági ülése most folyt le Londonban, egészen más képet mutat. De propagandának ez is jól.) Minden gyerek tudja, hogy a Brit fennhatóság alatt levő Ausztráliában egy négyszögkilométer területen egy ember lakik, míg Kanadában három. Tehát van elég hely.*

Sir Samuel Hoare szerint azért nem lehet az anyaországba több zsidót felvenni, mert ezáltal nőne az antiszemita hangulat Angliában, amely 1290-ben már elűzte a zsidókat és amely a Berliner Tageblatt szerint olyan kegyetlen volt, hogy ahhoz képest a hitleri intézkedések egész „humánusak.” A németek ezek szerint a 648 év előtti angol zsidóüldözéssel hasonlítják össze mai intézkedésüket. Ez viszont jellemző rájuk. (Ezek után ír az angol sovinizmusról, amely szerint nekik szabad legyilkolni a benszülötteket a gyarmati uralom nevében, de hogy nagy európai nemzetek nyersanyaghoz juszanak, azt rosszalja.)

Felteszi a kérdést a lap: — *Mi történik majd akkor, ha a világ legnagyobb antiszemitái, Hitler Adolf után Chamberlain és Hoare odáig viszik majd a dolgot, hogy minden nép körében felvetődik a zsidókérdés megoldásának kérdése?*

Vagy találnak Amerika és Anglia területeket gyarmataikon és saját területükön helyet a zsidóknak, vagy az európai népek, ahol zsidókérdés létezik, úgy oldják meg a zsidókérdést, ahogy Anglia oldotta meg 1290-ben, tekintet nélkül arra, hogy van-e hely, ahova menjenek, vagy nincsen? (Tehát hivatalosan a középkori kegyetlenkedést veszi mintának a német sajtó.)

„NEM AZ ANTISZEMITIZMUST,
HANEM A ZSIDÓKAT AKAR-
JUK EXPORTALNI”.

Dr Göbbels biradalmi propaganda miniszter, akinek nevét, mint minden korok egyik legnagyobb antiszemitáját könyveli majd el a zsidó történelem, nemrégiben a következő kijelentést tette:

— *Nem az antiszemitizmust, hanem a*

Kényelmes Pensió!
Elsőrendű orl. kóser vendéglő és bodega!
Gelbstein-nál, București
Str. Azilul de Noapte 12. Telefon 51-2-39
Célszó és pontos kiszolgálás!

Kik a német irányított sajtó szerint a jelenkor legnagyobb antiszemita politikuskai?

Hitler, Chamberlain és Sir Samuel Hoare!

zsidókat akarjuk exportálni. — De ugylát-szik — írják a német lapok — hogy inkább az antiszemitizmust akarják a ny gati demokrata hatalmak átvenni, mint a zsidókat. Vannak még sokan a világon, akik elméletben zsidóbarátok, de a gyakorlatban antiszemiták. Így például Leon Blum, a marxista vezér. Mint zsidó antiszemita is „malgré lui”. Blum nemrégiben előadást tartott Párisban a „rasszizmus és antiszemitizmus” el- leni liga meghívására, amelyben a következőket mondotta:

— *Zsidó vagyok — mondta Blum — és nem vagyok abban a helyzetben, hogy a zsidókérdésben olyanformán beszéljek, mint-ha magam nem volnék zsidó.*

Egy millió leit kell adjon a közeljövőben az erdélyi vallásos zsidóság a szentföldi kolonizációra

A Mizrachi erdélyrészi központjának székhelyén, Nagyváradon intenzív propaganda kezdődött a vallásos zsidóság körében az elmúlt héten. A propaganda főcélja az, hogy nemcionista, vallásos elemeket is bevonjanak a nemzeti alapon álló vallásos mizrachista mozgalomba, hogy ezen keresztül a vallásos zsidóság bekapcsolódjon a palesztinai kolonizációs és országépítő munkába. A nagyváradai vallásos zsidóság nagy szimpátiával fogadta és lecsatlakozott a Keren Kajemeth Lőjiszrael földvásárló alapjához, amely most a „Machleket Charédim” szekcióval bővült. Ennek a szekciónak a célja, hogy azon pénzek, amelyeket a vallásos zsidók adnak a Szentföld céljaira, vallásos zsidókat kolonizáljanak a Keren Kajemeth által vásárolt földeken. Már eddig is 14 szépen kiépült mizrachista kolónia dolgozik a K. K. L. földjein. A nagyváradai munka főleg arra irányul, hogy ehhez az erdélyi zsidóságot teljes egészében bevonják és Nagyváradról kiindulva egész Erdélyben megszervezzék a vallásos zsidóságnak földmegváltó szervét, a „Machleket Charédim”-et.

A Mizrachi erdélyrészi központja elhatározta, hogy országszerte felkéri a vallásos zsidóságot, hogy a közeljövőben legalább egy millió lejjel járuljon hozzá eme zsidó népi-alap céljaira. A nagyváradai mozgalom a hitközségekkel is felvette már a kapcsolatokat és ha ilyen erővel folyik majd a további munka Erdélyben, sikerülni is fog rövidesen az egy millió leit erre a célra felhozni.

A Mizrachi és ifjusági központja már összes helyi csoportjaihoz is írásban fordult, hogy tegyenek előkészületeket a központi kiküldöttek méltó fogadtatására, amikor azok személyesen meglátogatják őket.

A Nemzeti Alap újabb sikeres munkája kétségtelenül annak a körülmények között személyi választásnak tekinthető, amellyel sikerült megnyerni az erdélyi cionista mozgalom évtizedek óta ismert vezető-alakját, Just Mó-sét, — aki vállalkozott arra, hogy a K.K.L. erdélyrészi „Keren Charédim” osztályát megszervezi és vezetni fogja. Az ő személye, agitációja, vallásos körökben való általános népszerűsége és általánosan ismert egyénisége biztosíték arra, hogy ez a szervezeti munka intenzív és eredményes lesz. Minden

Ezután beszélt Blum arról, hogy *szélyben van az emberi civilizáció. Minden felé antiszemita megmozdulások vannak mert a népek szükségesnek látják, hogy vízió alá vegyék álláspontjukat. Ezután írják a német lapok, hogy I. Napoleon is tézkeéseket tett a zsidók ellen, akik csak francia forradalom idején kapták meg párgárjogaikat. És azt imputálja Blum-nak hogy azt mondotta volna: „sok francia zsidó elzárja ajtóit a zsidó emigránsok elől”. céltudatos inszINUÁCIÓ, mert nem hisszük hogy Blum ezt mondotta volna.*

Blum volt miniszterelnök az oka annak és az ő politikája, hogy ma antiszemita hangok hallatszanak Franciaországban (inkább a német propagandának és a guruló márkának. A szerk. megjegyzése.) A német reméli, hogy eljön a nap, amikor a franciák békepolitikáját (nem Mussolini, a Korzikát, Nizzát és Tunist akarja. Értse meg jól. Ha nem akarják visszaadni a franciák, ami az övék, akkor a zsidók tüzet öket háborura!?)

remény meg van arra, hogy a szervezet tal megkezdett akció a legnagyobb siker gyében mozdítja elő a vallásos zsidó újabb földvásárlásának és a kolonizáció nak akcióját.

Ennek tulajdonítható be az is, hogy mult héten összehívott, főleg pártönkivüli cionista életben még el nem helyezkedett vallásos zsidóság nagyszámú csatlakozott a K.K.L. „Keren Charédim” pártönkivüli álló vallásos zsidó akcióhoz.

— EGY EMLÉKTÁBLA LELEPLEZÉSE FURCSASÁGAI. (Budapest). A pesti vármegyeháza Kölcsey Ferencnek, a nagy magyar költőnek emlékére elkészítettett emlékes márvány emléktáblát. Már ki is tették az országos ünnepséget és a rádió meghirdette. Száz évvel ezelőtt halt meg Kölcsey és ez a centennárium alkalmat ad arra, hogy a zsidó vállalatoktól gyűjtés ján nagyobb összeget kapjanak, de az emléktábla leleplezés még sem történt meg. Száz évvel ezelőtt a táblát órákkal az ünnepség előtt levették a falról és bevakolták a helyét. Egy kölcsönös kért olajfestmény előtt tartották meg az ünnepséget, azt koszorúzták meg. Csak az történt ez, mert — mint egyik pesti zsidó írja — az egyik nyilas lapnak kifogása volt ellene. És jellemző a mai mérgezett magatartására, hogy mert ez a támadás hangzott, levették a szép emléktáblát. Csak pedig az, hogy Beck Ö. Fülöp az európai zsidó rü plasztikus alkotta. A szobrász „származása” miatt nem lehetett felavatni a Kölcsey emléktáblát. S hogy mennyire zsidóellenes tendencia, jellemző arra, hogy Zala György 1919-ben elkészítette Lenin 3 méteres bronz szobrát és később mégsem vált méltatlanná arra, hogy Tisza István szobrát elkészítse, akik épen a kommunisták öltek meg. De mert „származása” körül nem vált baj, dolgozhatott tovább.

KÉT RENDKIVÜL AKTUALIS KÖNYV Arnold Zweig „Vihar Palesztina felett” című szenzációs, új regénye és Benamy Sándor „Európától—Ázsiáig” c. utleirőkötetének második, bővített kiadása. Kaphatók minden könyvkereskedésben.

A kolozsvári vallásos zsidó iparos-ság lelkes megmozdú- lása a mizrachista eszme cél- kitűzése érdekében

A kolozsvári Poel Hadati, a vallásos cionista iparos-ság szervezete jólsikerült szombatesti lakomát rendezett a szervezet Páris-uccai helységében. Ez a jólsikerült estély a kolozsvári hitközségi választások előkészítésének egyik jelentős etappja volt, melynek körülbelül 150 személy jelent meg a hithű zsidóság minden rétegéből.

Először felszólaló Áron Dávid, a szervezet elnöke volt, aki szépen felépített beszédben vázolta a nemzeti alapon álló vallásos iparos-ság célkitűzéseit, melyek nélkül ma már el sem képzelhető a zsidó problémáknak realizálása. A vallásos zsidó iparos-ság az ő pozitív munkájával oly erőt képvisel, mely nélkül zsidó közösség eredményes munkája sem képzelhető. Ezért mindenekelőtt meleg szavakkal üdvözli az asztalfőn ülő Glasner Akiba főbíbit, aki legutóbbi templomi beszédeiben meleg szívvel fakadó szavakkal fordult az egyetemes zsidósághoz a palesztinai országépítő munka érdekében és ezért találja most maga mellett a főrabbi a vallásos cionista munkások taborát is, amely vezérelni kívánja látni a főrabbit. Rámutat arra, hogy a kolozsvári kétkézűl dolgozó vallásos zsidó iparosok cionista szervezete már évek óta anyagi támogatást nyújt a főrabbi mellett, Talmud Tóra, hébertanítót és gemilat chaszedet gyakorol, mely intézményeihez eddig is a főrabbi útján kérte a hitközség támogatását.

Glasner Akiba főrabbi nagy meghatottsággal vázolt az üdvözlő beszédre és felevenítve jesivai élményeit és boldog emlékü atyjának nagy életművét, rendkívül frappáns és szónoki fordulatokkal teljes mesterséggel beszédeiben vázolta programját és megköszönte a materiális és morális okokat, amelyek az országépítés érdekében nyílt kiállásra készítettek. Bezárt beszédét azzal fejezte, hogy Palesztina felépítésének munkájában a vezérszellem csak a tóra szelleme lehet.

Jámbor Ferenc, az „Uj-Kelet” szerkesztője négy szóval hangsúlyozta közismert bensőséges kapcsolatát a zsidó tradíciókkal és szerinte döntő szerepet vár a vallásos zsidóságra Palesztina érdekében. A százszázalékos mizrachista megnyilatkozás után

Hecht Jicchak, a Keren Hajjesod delegátusa, aki egyik vezető egyénisége a Poel Mizrahi világszervezetnek, talmudi citátumokkal fűszerezett beszédeiben vázolta azokat a hatalmas feladatokat, amelyek a vallásos tömegekre várnak a cionista szervezetben. Mizrachinak nem az a feladata, hogy vallási felügyelője legyen a cionista szervezetnek, hanem hogy behatoljon a cionista építőmű minden ágába és rányomja az épülő országra a maga egyéniségek bélyegét.

Briszk Lajos rendkívül szellemes és mélyenlátó beszédet tartott a vallásos cionizmus lényegéről.

A rendkívül jól sikerült estét Klein Eliahu befejezte, aki hangoztatta, hogy az estély befejeződését jelent ama nagy országos akcióhoz, amelyet a Mizrahi nagyváradi erdélyrészi központja szervezett és sikerrel folytat országszerte.

— BARMIZVOH. Kedves családi ünnepekként volt szombaton, f. hó 3-án Klein Sándor szibeni C. F. R. mozdonyvezető házában. Klein Sándornak Adolf nevű fia lett a barmizvoh és miután a temploni reggeli ima barmizvoh és miután a templomi reggeli ima egy templomban föl lett hívva a Tórához a háttér elrecitálására, az imádkozásnál jelenlevők felvonultak az ünnepeltnek szülői házához. A gazdagon terített fehér-asztal mellett a „férfi-kötelességek” korába lépett Klein Adolf egy nagyon kedves, szivreható beszédet tartott, amelyben köszönetet mondott szüleinek eddigi odaadó fáradozásaiért és vállalta, hogy a szülei háztól kapott zsidó nevelés szellemében követi az élet további útjait. A jelenlevők meghatottan üdvözölték az örömszüloket sikerült gyermekükhöz.

MONDANÁ-E VALAKI, HOGY MÁR NAGYAPA? Nem, semmiesetre sem!

Mindennap megissza URODONAL adagját, amelynek — saját bevallása szerint —
köszönheti, hogy mindig jókedvű és jóerőben tartja magát.

URODONAL

megfiatalítja a szervezetet, mert kiválasztja és eltávolítja az összes mérgeket és ártalmas anyagokat. Szedjen URODONAL-t.

KAPHATÓ GYÓGYSZERTÁRKBAN ÉS DROGERIAKBAN.

CHATELAIN
készítmény.
Megbízható
márka.

KÖZGYŰLÉS A NAGYBANYAI ÁRVAGONDOZÓBAN. Az Erdélyi Zsidó Árvagondozó nagybányai helyicsoportja vasárnap, 27-én tartotta meg évi közgyűlését. A nagyszámban megjelent tagokon kívül résztvettek a hitközség képviselőiben Hirsch Jakab elnök, a Poale Cedek részéről Schwartz Samu elnök, valamint a többi zsidó testület képviselői, míg az Árvagondozó központja részéről dr. Neumann Vilmos titkár vett részt a gyűlésen. A közgyűlés a vezetőséget a következőképpen választotta meg: Elnök dr. Kertész Ármanné, társelnök Rosenfeld Adolfné, alelnökök: Roth Zoltánné és Stüssel Árpádné, főtitkár dr. Leuchter Zoltán, titkár: Löwy László, pénztáros: Weisz Gézáné, ellenőr: Szántó József, a számvizsgáló bizottság tagjai: Roth Zoltán és Sichernmann Sándor. Választott a közgyűlés egy patronázs-bizottságot is, amelyben Boros Pálné, Stern Rezsóné, Neumann Zsigmondné és Schreiber Döriné vesznek részt, míg a központ delegátusának kivánságára megalakították az átrétegezési bizottságot is, amelyben dr. Barna Samu, dr. Sarudi Farkas, Boros Pál, Weisz Ferenc és Roth Zoltán foglalnak helyet. A közgyűlés során dr. Neumann titkár ismertette azt a munkát, amelyet a központ az ifjuság átrétegezése érdekében eddig kifejtett és azt a munkaprogramot, amelynek megvalósítására más zsidó testületekkel való együttműködés során az Árvagondozó vállalkozott, majd köszönetét fejezte ki a helyicsoport vezetőségének a gon-

dozott érdekében kifejtett odaadó munkásságáért, amelynek támogatására ugy a hitközség, valamint a Poale Cedek elnökeit külön is kérte. A közgyűlés a betervezett javaslatok alapján elhatározta, hogy a pályaválasztás előtt álló nagybányai ifjuság átrétegezése érdekében megfelelő akciót tesz folyamatosan.

— A SZEGEDI IZRAELITA HITKÖZSÉG november 27-én, vasárnap délután kulturdélután tartott, amelyen Eppler Sándor, a Pesti Izraelita Hitközség főtitkára érdekes előadást tartott „Szociális feladataink az eviani konferencia után” címmel. Utána Pásztor József, a pártfogó irodák munkásságát ismertette. — Eppler Sándort, akit Varga Mihály elnök meleg szavakkal üdvözölt, felesége, valamint a fővárosi zsidó közélet több reprezentánsa kísérte el az alföld szívébe. Vele együtt érkezett Szegedre dr. Schwartz Benjámin főrabbi, dr. Csörgő Hugó főjegyző és neje, dr. Burger Dénes, Szőnyi Sándor tanár és neje és mások. Eppler Sándor előadásának nagy sikere volt, a zsúfolt terem sok-száz főnyi közönsége hosszasan ünnepelte az illusztris előadót.

Az ardeali zsidóság legkedveltebb találkozó helye Bucureștiben

KATZ orth. restaurant
kóser

București, str. Carol 32. I. emelet

Hétfő hétre

Budapest. — A Hétfő című lap jelentése szerint a magyarországi Hivatalos Lap 2000 nevet közöl, akik a most alakuló színházi és filmkamara tagjai. E tagok között nem szerepel: Ráday Imre, Bársony Rózsi, Dénes Oszkár, Rajnai Aliz, Sólyom Béla, Róth Sándor, Komlós Vilmos, Heltai Jenő, Sólyom Janka és sokan mások.

London. — Mac Eden ausztráliai belügyminiszter nyilatkozatot adott az egyik lap munktársának, amelyben kijelentette, hogy három év alatt 15 ezer zsidó bevándorlását engedélyeznék Ausztráliába. Természetesen csak olyan zsidók jöhetnek számításba, akik új iparágakat tudnak megteremteni Ausztráliában.

Tel-Aviv. — A telavivi zsidó családok körében mozgalom indult meg a németországi zsidó gyermekek örökbe fogadására. A zsidó nemzeti tanács öt ezer zsidó gyermek bevándorlása ügyében tárgyalt az angol kormánnyal.

Newyork. — A Newyork Herald Tribune tudni véli, hogy Kennedy, az Egyesült Államok londoni követe azt javasolta Roosevelt elnöknek, hogy az államközi menekültügyi szervezet elnöki méltóságát Herbert Hoovernek, az Egyesült Államok volt elnökének ajánlja fel. Mint ismeretes, Herbert Hoover fényes politikai pályafutását azzal kezdte, hogy megszervezte a nagy amerikai segélyakciót a világháború európai áldozatai javára. Az is tudvalevő, hogy Hoover ebben az akcióban az amerikai Jointtal fejtett ki szoros együttműködést.

Honkong. — A távolkeleti zsidóság a napokban tartotta Honkongban első kongresszusát a Kadoorie-házban. A konferencián résztvettek a sanghaji, honkongi és manilai hitközségek reprezentánsai és főként a zsidó emigránsok kérdésével foglalkoztak. A konferencia megbízást adott D. Friedernek, hogy lépjen összeköttetésbe az amerikai zsidó szervezetekkel az emigrációs probléma sikeresebb megoldása céljából.

Jeruzsálem. — Arnold Zweig ismert német író, aki autóbaleset következtében megsérült, felgyógyult betegágyából. — A napokban indították utnak a telavivi kikötőből az idei évad első narancs szállítmányát London felé. — Az elmúlt vasárnap Beith Jallah közelében összeütközés volt egy nagyobb terrorcsapat és az angol katonaság között. Az ütközet során 6 angol katona megsebesült és egy meghalt. A terrorbandának súlyos veszteségei voltak. — Jaffában egy arabot megöltek, mire a várost elzárták a közlekedés elől.

London. — Kétszáz németországi zsidó gyermek érkezett ma reggel a Harwich kikötőbe. A gyermekek az első szállítmányt alkotják abból az ötezer menekült gyermekből, akiket Anglia befogad és különböző foglalkozási ágakban kiképez, hogy később a brit gyarmatokon foglalkoztassák őket. A gyermekeket egyelőre a Harwich melletti Dower Cour Bay-ben levő vakációs táborban helyezték el; később magánosoknál nyerne elhelyezkedést. — Az államközi menekültügyi bizottság tagjai, vagyis az eviani értekezleten részvett hatalmak képviselői ülést tartottak az angol kincstári hivatalban. Rublee, a bizottság amerikai vezetője ismertette az ülésen annak a körkérdésnek eredményét, hogy mely államok hajlandók befogadni a zsidó menekülteket. Ugyancsak ismertették Winterton jelentését, aki az angol birodalomban indított hasonló körkérdést.

Párizs. — Berenger szenátor a nemzetközi menekültügyi bizottság alelnöke — mielőtt Londonba utazott a bizottság tanácskozásaira — tegnap hosszasan tárgyalt a párizsi lengyel nagykövettel a Lengyelországból kiutasított zsidók helyzetéről. A menekültügyi bizottságnak szándékában áll felszólítani Rooseveltnél elnököt: vesse latba befolyását, hogy egyes délamerikai államok fogadják be a kivándorlásra kényszerült zsidókat. Franciaország hajlandó néhány gyarmatán letelepedést biztosítani bizonyos számú zsidó emigránsnak.

Tokió. — A japán külügyi hivatal szócsöve a zsidóknak Japánban való letelepedésével kapcsolatban azt írja, hogy úgy Japánban, mint Mandzsuriában és a japán fennhatóság alatt álló kínai területeken engedélyezi a hazát kereső zsidók letelepedését, mert Japán „nem tesz különbséget a fajok között és nem utasít vissza senkit, aki országában meg akar telepedni”.

— BERLINBEN TILALMI KÖRZETEKET ALLAPÍTOTTAK MEG A ZSIDÓK RÉSZÉRE. A berlini rendőrfőnök rendeletet adott ki, amelyben tilalmi körzeteket állít fel a zsidók részére a birodalmi fővárosban. A rendelet értelmében azokon az utcákon, tereken és telepeken, valamint azokban az épületekben, amelyekre kiterjesztik a zsidótilalmat, a német állampolgárságu és állampolgárság nélküli zsidók nem jelenhetnek meg s járművekkel sem közlekedhetnek. Abban az esetben, ha a zsidók a rendelet életbelépésekor olyan kerületben laknak, amelyre kiterjesztették a zsidótilalmat, kötelesek rendőrségi engedélyt kérni a tilalmi határ átlépésére. Tilalmi területté nyilvánították az összes színházakat, mozikat, hangversenytermeket, muzeumokat, a Deutschlandhallet, a Sportpalotát, a birodalmi sportteret, valamint sportteret, köz- és magánfürdőintézeteket. A tilalmi körzetbe tartozik a Wilhelmstrasse a Leipzigerstrassetól az Unter den Lindenig és a birodalmi hősi emlékmű tere. — Ezzel egyidejűleg még további rendeletek látnak majd napvilágot a zsidók magatartását szabályozó rendelet végrehajtásaként. Valószínűleg kiterjesztik a zsidótilalmat legközelebb a Kurfürstendammra, a Friedrichstrassera, az Unter den Lindenre és több más főbb utvonallra. Előreláthatólag a Berlin központjában és északi részén fekvő utakat, ahol évek óta igen sok zsidó lakik, nem nyilvánítják tilalmi körzetteké, úgyhogy ezek a kerületek túlnyomórészt mint a zsidók számára kijelölt kerületek jönnek majd számításba.

— A NAGYVÁRADI MIZRACHI SZERVEZET ERŐTELJES AKTIVITÁST KEZDETT. A Mizrachi nagyváradi csoportja látogatott vezetőségi gyűlést tartott Friedman Ármin szervezeti elnök vezetése mellett, amelyen gazdag programot állítottak össze a mozgalom anyagi bázisának, valamint az eszme kimélyítése érdekében. Elhatározták, hogy hetenkint minden szombaton délelben talmudisztikus előadásokat tartanak az egyesület helyiségében, melynek első megnyitóját Mittelman Jakab orsz. elnök vállalta. Minden szombat este Mlave d'Malke keretében kultúrelőadásokat fognak tartani. A nagyváradi mizrachi chaluctelep, a Keren Mizrachi, valamint Maasz Hisztadrut érdekében erőteljes akciót kezdeményeznek, hogy így lehetővé tegyék az országos szervezetnek vidéki helyicsoportjainak beszerzését.

— HAZASSÁG. A nagyváradi szombat-tartó iparosok rabbijának, Klein Mórnak leánya, Rebeka f. hó 11-én vasárnap délután 3 órakor tartja egybekelési ünnepélyét Goldmann Sámuellel, a Calea Victoriei templom hitszónokának, Goldmann Izraelnek, fiával. Az esküvői szertartás a Tache Ionescu-utcai iparos templom udvarán lesz.

— AZ UJCIONISTA SZERVEZET ELŐADÁSAI. Abban az ismeretterjesztő előadás-sorozatban, amelyet már hónapok óta rendez a nagyváradi ujcionista szervezet, kiemelkedő jelentőségű a december 11-én, a szervezet helyiségében (Fekete Sas passage Mobila butorüzlet melletti bejárat, első emelet) tartandó előadások. Leitner Zoltán: Magánügy-e a vallás a zsidó államban? címen tart előadást. Farkas Ferenc: Utlevél nélkül Palesztinába! Vass Endre: Tanganyika vagy Palesztina. Belépti díj nincs, a vezetőség szívesen lát mindenkit. — Az ujcionista szervezet erdélyi csoportja Bucureştiben minden kedden este 9 órakor a str. Cernica 2., str. Mosilor 120. sz. alatt „Aktuális heti problémák” címen előadást tart Palesztináról, a zsidókérdésről és a kivándorlásról. Érdeklődőket szívesen lát a vezetőség. Belépés díjtalan. A Bucureştiben lakó erdélyi zsidók felkéretnek ezután is, hogy minél számosabban jelenjenek meg ezeken a gyűléseken.

CSENDELET EGY CHEVRAULESEN

Egyik kis hitközségben a chevra kadisa ülést tart, amelyen felszólal Schwartz is és gorombán odamond a vezetőségnek. Az elnök hallgatja, aztán rászól:

— Hogy mer maga így beszélni, hiszen még a tagdíjat sem fizette meg.

— Az igaz — mondja Schwartz — de képzelteti, hogy akkor hogy beszélnek, ha kifizettem volna a tagdíjat.

PONTOS KÖNYVELES

A falusi kereskedő így szól a feleségéhez:

— Mondd csak, drágám, mit jelent ez a tétel a könyvedben, hogy ezer lei hitközségi célra?

— Uj kalapot vettem — mondja a pontosan könyvelő feleség — remélem, nem kívánod hogy az ócska kalapomban járjak a templomba?

OK A KITÉRÉSRE

Egy fiatalember megjelenik a zsidó papnál és bejelenti, hogy ő ki akar térni. A pap megkérdi:

— És miért akar kitérni?

— Azért kérem — hangzik a válasz — van egy jó barátom, aki nemrég kikeresztelkedett és most keresztény barátot keres.

KOMOLY OK

Reb Jankl halálán van. Mikor a házi orvos ezt látja, megkérdi feleségét, hogy ne htojon-e egy másik orvost?

— Felegleges — feleli a gondos hitves, — mert ebből csak veszekedés jönne ki. Ha ugyanis a férjem meghalna, egész biztos, hogy egyik a másikra tolná.

SEPHARDIS

A beteg rabbihoz elhívják az orvost, aki megvizsgálja és így szól:

— Önnek spanyolnáhaja van.

— Was ist das in unsere Sprache? — kérdi a rabbi.

Az orvos gondolkodik egy kicsit, aztán így szól:

— Sie haben einen sephardische Schnupfen.

ORVOSI TANÁCS

A belgyógyászhoz beállít egy ujságíró és így adja elő panaszát:

— Kedves doktor ur, sose érzem jól magam.

— Nincs talán étvágya? Vagy nem jól alszik?

— Hát télszik tudni, úgy áll a dolog, hogy dolgozom, mint egy ló, olyan étvágyam van, mint egy farkasnak, úgy eszem, mint egy oroszlán, estére fáradt vagyok, mint egy kutya és úgy alszom, mint egy mormota.

— Kedves barátom, — mondja erre az orvos, — ha tényleg így állnak a dolgok, akkor legjobb lesz, ha egy állatorvoshoz megy.

PECH

Egy súlyos nélkülözések között élő szegény ember elpanaszolja, hogy ő a legpechesebb ember a világon.

— Hát hogyan? — kérdezik tőle.

— Tessék elképzelni az én pecchemet — mondja — ilyen még nem volt. Világéletemben szegény ember voltam, dolgoztam, küzdöttem és soha egy jó falat nem került a számba. A minap azonban szép álmom volt és álmomban betértem egy előkelő étterembe.

— Mi van? — kérdeztem a pincértől.

— Van kérem, sült csirke és rántott csirke.

A nyálam folyt, mindkettőt nagyon szerettem, de a rántott csirkét még jobban. Átszellemülten rebegtem:

— Hozzon rántott csirkét.

— De kérem, arra tiz percig várni kell.

— Nem baj, csak hozza.

— Na és most tessék elképzelni a pechet. Ha sült csirkét rendeltem, azt rögtön megkaptam volna, de így, amíg a rántott csirkére vártam, felébredtem.

BUN DE IMPRIMAT.

„GRAFICA”, ORADEA